Ը. ՏԱՐԻ 2211 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 22 ՄԱՐԵՐԻ 4383 — 29 ՄԱՅԻՍ 1891 — 3 ԶԻԼԳԱՏԷ 1308 — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ ԻՏԷՅԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԷՋՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه ده غلطه ده نورادونکیان خانده آره‌وك
فرنقسی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դահեկանաւորագրութիւն	150
» » Վեցամսեայ »	75
» » Եռամսեայ »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան »	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տարեկան Օտար Ոսկի	2
Դասատաց թղթատարէ Տարեկան Ղրշ.	50

Խմբագրութեան եւ տպագրութեան կամ աղբիւրագրութիւնս եւ գրասենեակը։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՄԱՅԻՍ 29|10 ՅՈՒՆԻՍ 1891

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ ՄԸ

Պ. Սիլիէռ, տեսուչ Կ. Պոլսոյ Ֆրանսական հիւպատոսարանին, որ գեղեցիկ հեղինակութիւն մ'ունի Թուրքիոյ վաճառականութեան, արհեստագործութեան և երկրագործութեան վրայ, հետեւեալ կերպիւ կը նկարագրէ «Կ. Պոլսոյ հրապարակին վիճակը»։

Կ. Պոլիս երբեմն համբաւէն Արեւելքից գրեթէ ամենակարեւոր հրապարակն էր։ Հոն կը մթերուէին Արեւելքից ամեն վաճառք։ Անտի կը ղրկուէին ամեն ապրանք Ասիական Թուրքիոյ ներսերը մինչեւ Բէօլթահիա և Էնկիւրի, և Եւրոպեան Թուրքիոյ ներսերը, Պուլկարիա և Թեսալիա։

Փիչ քիչ անջատեալ երկրիք մաքսային պատուարներ քաշեցին Թուրքիայէն եկող վաճառաց դէմ։ Կ. Պոլսոյ տնտեսական գործողութեան շրջանակն սկսաւ անձկանալ։ Պուլկարիա և Արեւելեան Ռումելի, որք երբեմն ամեն բան մայրաքաղաքին հրապարակէն կը գնէին, այժմ ուղղակէս կ'ընդունին եւրոպեան վաճառքներ։ Սեւ ծովու վրայ Պուլկասի նաւահանգստին կարեւորութիւնը մեծապէս աւելցաւ քանի մը տարիէ հետէ ի վնաս Կ. Պոլսոյ նաւահանգստին։ Եամպոլիէ ի Պուլկաս երկաթուղւոյն շինութեամբ դիւրացաւ ի Պուլկաս հանուած վաճառքներն ուղղակէս Ռումելիի ներսերը ղրկելու գործն, որ հարուած մ'եղաւ Կ. Պոլսոյ նաւահանգստին։ Նմանապէս, եգէական ծովուն մէջ Ցէյտէաղաճի նաւահանգիստն որ ըստ օրէ կը զարգանայ։

Սելանիկ սահմանեալ կը թուի մօտաւոր ապագայի մը մէջ մեծ նաւահանգիստ լինելու Արեւելքը ղրկուած վաճառաց։ Կ. Պոլսոյ յաճախորդաց յարնժամ պիտի սահմանափակին այն աստիճան որ միայն Կ. Պոլսոյ և անմիջական շրջակայից սպառման պէտքերուն համար պատրաստուած վաճառք ծախուին հոն։ Երբ Անատոլուի երկաթուղին աւարտի, պիտի նպաստէ ընդարձակելու Կ. Պոլսոյ հրապարակին գործողութեան շրջանակը։ Փոքր Ասիայէն եկող նախնական նիւթք և եւրոպայէն ղրկուած գործուած նիւթք այն ճամբով պիտի փոխանակին։ Բայց այս երկաթուղի դեռ եւս չշինուելու վրայ է, և Կ. Պոլսոյ հրապարակին առեւտրական կացութիւնն առ այժմ կարի անձուկ է։

Բայց, այնպիսի պատճառներով զորս հարկ չկայ մանրամասնելու, Կ. Պոլիս տակաւին ձգողական մեծ զօրութեամբ մը առ ինքն կը քաշէ եւրոպայոյ գործարանատէրերն և վաճառականներն։ Եւրոպեան արդիւնաբերութիւնք կը վխտան Կ. Պոլսոյ հրապարակին վրայ։ Ասոնք յառաջ կուգայ սաստիկ և անդէպ մրցում մը, որ շատ կը դժուարացնէ լուրջ գործառնութիւններն։ Հազուադէպ չէ տեսնել ի Ղալաթա և Պոլիս ինչ ինչ վաճառքներ աւելի աժան ծախուած քան հոն ուստից կուգան։ Խանութպանք ամենափոքր շահով կը չատանան։ Երբեմն կը նախընտրեն իսկ վնասով ծախել քան թողուլ որ յաճախորդը մրցակցի մը դիմէ։

Տուրեւառի ճաշակն ընդարձակ է Թուրքիոյ բնիկներուն մէջ, ո՛ր ցեղին ալ պատկանին, այլ մանաւանդ Քրիստոնէից և Հրէից մէջ։ Որովհետեւ զինուորական ասպարէզը փակ է իրենց առջեւ, և արդէն Կ. Պոլսոյ բնիկներն ընդհանրապէս զերծ են զինուորական ծառայութենէ, և որովհետեւ ազատական կոչուած գրական եւ գեղարուեստական ասպարէզը դրամական շատ սահմանափակ շահ կուտան, և երկրագործութիւնը ծանր բեռներ ունի կրել, բնիկներուն մեծագոյն մասն առեւտրով կը պարապի։

Այս կացութեան յառաջ բերած մրցումն աւելի կը ծանրանայ նիւթական միջոցներու անբաւականութեամբ։ Թուրքիոյ շատ մը վաճառականք միամտաբար հաւատացած են թէ ապրանք ղրկող օտարներուն դրամագլուխը գործածելու իրաւունք ունին։ Ստորին դներով կը վաճառեն իրենց ղրկուած ապրանքն, և վաճառման արդիւնքը կը գործածեն նոր ապրանք գնելու։ Այս վտանգ մեծ է այնուամենայնիւ զի մանկութեան մասին երկրին օրէնդրութիւնն ինչ ինչ դիւրութիւններ կ'ընծայէ անխեղճ վաճառականաց։ Բաւ է զի սոքա իրենց պապանձատերաց թոյլ և դրամագլխով մեծամասնութեան հաւանութիւնն ստանան։ Ի հարկին մասնաւոր պայմաններով դատէն ետ կը կեցնեն ամենէն աւելի դժգոհներն, և 100ին հազիւ 5 կուտան ընդհանուր պահանջատերաց։

Բայց, կ'ըսէ Պ. Սիլիէռ, այս ամեն վտանգներ մեր (եւրոպացի կամ լաւեւս՝ ֆրանսացի) գործարանատէրերն և վաճառականներն ետ կեցնելու չեն Արեւելքից մէջ իրենց համար գործ փնտռելէ։ Պէտք է միայն որ մեծագոյն զգուշութեամբ կատարեն ուղղակի գործառնութիւններ, ապահով աղբիւրներէ քաղեալ տեղեկութեանց համեմատ չարժելով։ Իրենց յանձնարարուած ապրանքները տալէն յառաջ պէտք է համոզուին իրենց դիմողներուն պատուաւորութեան ու վճարելու կարողութեան, և այս նպատակաւ դիմեն հիւպատոսարանաց, կամ առևտրական սենեկաց, և կամ տեղւոյն վրայ մասնաճիւղեր ունեցող դրամատանց։

Դժբախտաբար, մեր (ֆրանսացի) վաճառականք որք երբեմն չափազանց խոհեմ են, այս անհրաժեշտ տեղեկութիւնները ձեռք բերու հոգ չեն տանիր ամեն անդամ։ Կը խարուին բախտախնդիրներու փայլուն խոստումներէն, որք ամենէն խարուսիկ, ամենէն շահաւոր առաջարկները կ'ընեն իրենց։

Եթէ մեր վաճառականներէն ոմանք անխոհեմ են, ուրիշներուն ալ յանդգնութիւն կը պակսի։ Կը վարանին իրենց թղթակցաց (Թուրքիոյ վաճառականաց) տալու խնդրուածին չափ ընդարձակ մանրամասն տեղեկութիւններ։ Շատ անգամ ալ կանխիկ վճարում կը պահանջեն իրենց ղրկած վաճառաց համար։ Այդպիսի ընթացք մը ուրիշ բան չի նշանակեր բայց եթէ հրաժարիլ ո՛և է գործ ընելէ երկրի մը մէջ ուր դրամագլուխք սակաւ են, ուր դրամին օրինաւոր տոկոսն է 9%, է այժմ, ուր տակաւին երկու տարի յառաջ 12% էր, և ուր տոկոսի իրական սակն է 15—20%։

Պէտք է ուրեմն ճիշդ տեղեկութիւն առնուլ այն վաճառականաց վրայ ուրոց հետ գործ կ'ընէք, և եթէ տեղեկութիւնք նպաստաւոր են, ըստ կարելւոյն ընդարձակապէս վարկ բացէք և վստահեցէք անոնց։ Պէտք է մանաւանդ տեղւոյն վրայ կարող և պարկեշտ ներկայացուցիչներ ունենալ։

Տեղացին որ օրն օրին կ'ապրի, իւր գնած վաճառաց տեսակին վրայ փոյթ չըներ, ժամանութիւն միայն կը փընտռէ, և այս տեսութեամբ դժուար է մաքառիլ գերմանական մրցման դէմ։ Այդար է նաեւ խոստովանիլ թէ (կը յարէ ի վերջոյ ֆրանսացի պաշտօնատարը) գերման վաճառականք նշանաւոր կերպիւ ցոյց կուտան նախաձեռնութեան ոգի, գործոց ներհուն փորձառութիւն և գնորդներուն ճաշակին յարմարելու դիւրաթեքութիւն։

ՆՈՐ ԵԿԵՂԵՑԻ ՄԸ Ի ՓԱՐԻԶ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԲԱՐԵՊԱՇՏՈՒԹԻՒՆ

Մոնմառդռի բլուրը կը տիրէ Փարիզի։ Անոր գագաթին վրայ եկեղեցի մը շինելու խորհուրդը կար Մեծին Նափոլէոնի օրէն ի վեր, և այս օրերս իրագործեցաւ։ Անցեալ ուրբաթ այս նորաշէն եկեղեցւոյ նաւակատեաց հանդէսը կատարեցաւ։ Ֆրանսական ոստանին մէջ բարեպաշտական եռանդեան այս մեծ ցոյցը կ'արժէ որ քանի մը տողով նշանակենք։

Տան և ութ տարիէ ի վեր, ութ միլիոն նուիրատուք հայթայթեցին այս շինութեան պէտք եղած 30 միլիոն ֆրանքին 24 միլիոնն։ Այն 24 միլիոն ֆրանքին ամենամեծ մասը կազմուեցաւ փոքրիկ նուէրներով, հասարակ ժողովրդեան նուէրներով, որք աւելի միաւոր կամ տասնեակ ֆրանքով կը համրուէին քան հազարաւոր ֆրանքի պանքոտներով։

Շինութեան սկիզբները, մեծ եւ նշանաւոր ազնուական տիկին մը ներկայացաւ Փարիզի Կիպէռ կարդինալ-արքեպիսկոպոսին և ըսաւ.

«Բարձրաշնորհ տէր, ձեր հանգանակութիւն դէպ չերթար։ բայց յարատեւութիւնը ֆրանսական առաքինութիւն մը չէ։ Նուտ պիտի յոդնի ժողովուրդն։ Ո՞րչափ բան պէտք է ձեզ գործն ի կատար ածելու համար։

—«Տիկին, իբր 30 միլիոն ֆրանք պէտք է մեզ։»

—«Լաւ, այդ գումարը կուտամ ես ինքս, ըսաւ տիկինն ոտք ելնելով, բայց կ'ուզեմ ես միայն չինել այն վեհաշուք տաճարը։»

—«Անկարելի է, տիկին, վրայ բերաւ կարդինալն ազդուապէս։ Պահեցէք ձեր ոսկին։ Եթէ միայն մէկ մարդ չինէ մեր մայր-եկեղեցին, մեր ձեռնարկութիւն իւր բուն հանգամանքը կը կորուսանէ։ ազգային ձեռնարկութիւն մը չի լիներ այլ եւս։»

Իրաւունք ունէր արքեպիսկոպոսը։ Ժողովուրդն արդարացուց իւր վրայ դրուած վստահութիւնն։ Եւ այն Ֆրանսայի մէջ որ անհաւատ կը կարծուի, նուէրք մեծաքանակ եկան հասան ընկերային ամեն միջավայրերէ, և ֆրանքներու քով երեւցան ամեն տեսակ նպաստք։ մատանիներ, ապարանջաններ, քարեր, մանեակներ, օղեր, միտալիոններ, ժամացոյցներ, ադամանդազարդ գնդասեղներ, արծաթեայ անօթներ,—բարեկեցութեան, պերճութեան, շռայլութեան ունայնաւորութեան զոհերն բարեպաշտութեան այն ժողովրդական խորանին վրայ։

Կիպէռ արքեպիսկոպոս նախամեծար դատեց ի Մոնմառդռ կառուցանել եկեղեցին, քանի որ յանցելումն հոն նահատակուած են ֆրանսացի առաջին մարտիրոսք քրիստոնէական հաւատոյ, և քանի որ ներկային մէջ ֆրանսական ոստանին հասարակ ժողովրդեան ամենէն հոծ մեծամասնութիւնն այն բլրին վրայ կը բնակի, ուստից նաև կը տրուին ամեն վտանգաւոր շարժմանց նշանները։ Ժամանակին պատերազմական նախարարն առարկեց թէ Փարիզի տիրապետող այնպիսի բլուր մը պէտք է վերապահուի բերդի մը շինութեան։ «Հոն ի՞նչ պիտի ընէք բերդն։ այն տեղէն Փարիզը միայն կրնանք ռմբակոծել, և ո՛չ թէ օտար թշնամիները։ Թողէք որ ես հոգեւոր բերդ մը կառուցանեմ հոն։» Երեսփ. Ժողովին 1873 յուլիս 13/25ի նստաշրջանի մէջ 138ի դէմ 382 քուէով վաւերացուց Մոնմառդռի եկեղեցւոյն շինութիւնն, յանուն Սուրբ Սրտին Քրիստոսի։ Ծատակագիրը մրցման դրուեցաւ, և 78 մրցակցաց մէջէն, ընդունուեցաւ Պ. Ապատիի յատակագիծը՝ բիւզանդեան ոճով, և թէպէտ ոմանք գոթական ոճով եկեղեցի մը չինել յանձնարարեցին, բայց ասոր համար 100 միլիոն ֆր. պէտք էր, և բաց ասատ, բիւզանդեան ոճն աւելի չքեղ և ակնահաճոյ է, և 78 ծրագրերէն 6ը միայն գոթական ոճով էին, մնացեալք բիւզանդեան դմբեթաւոր ձեւն ընդունած էին, և յայսմ փաբիզեան նոր եկեղեցին կը յիշեցնէ միանգամայն Վենետկոյ Ս. Մարկոսի և Կ. Պոլսոյ Այա Սոֆիայի ճարտարապետական նուրբ արուեստն։

Առաջին քարը դրուեցաւ 1875 յունիս ամսուն։ Որովհետեւ Մոնմառդռի լեռն աւազուտ կակուղ հող մ'ունի, հաստատ կռուան մը գրաւելու համար ահագին խորութեամբ հիմեր փորել և կամարներ դարձնել պէտք եղաւ։ Ամենայն ինչ քար է այս մայր եկեղեցւոյ մէջ։ ո՛չ մի տեսակ փայտ կամ երկաթ գործածուեցաւ։ Ամեն բան քար է և քարի մէջ փորուած է, նոյն իսկ անձրեւի ջուրն ամփոփող ճամբարներն, որք կարծրագոյն քարի մէջ փորուած են։ Եկեղեցին 100 մէտր երկարութիւն և 50 մէտր լայնք ունի, և կրնայ պարունակել հինգ հազար հոգի, որոց ամենքն ալ որոշ պիտի կարենան լսել քարոզչին ձայնը, շնորհիւ ճարտարապետական մասնաւոր յարմարութեան։ Մայր տաճարին տակը կայ ուրիշ տաճար մը «մեռելոց» կոչուած, ուր հոգեհանգստեան արարողութիւնք պիտի կատարին, և ամենէն վարը կայ ընդարձակ ստորնայարկ մ'ալ։ Մոնմառդռի բարձրաւանդակին տարածութիւնն աւելի ընդարձակ չէնք մը չէր վերցներ։ Եկեղեցին պիտի շրջապատուի մարդադետիններով, աւազաններով և տարեւանիտ ծառերով, և ուխտատեղի մը պիտի լինի։ Բազմաթիւ մատուռներ կը պարունակէ։

Հանգանակութեան համար հանձարեղ դրութիւն մը խորհուեցաւ, որուն համեմատ բարեպաշտ նուիրատուներուն ծախուեցան եկեղեցւոյն քարերն, մեծ և փոքր սիւներն, իւրաքանչիւրին վրայ նուիրատուին սկզբնատառերը կամ ընտանեկան զինանշաններն արձանագրուելով կամ նկարուելով, քարերն 120, 300 և 500 ֆր.ի, արձանագրութեան կարեւորութեան համեմատ, փոքր սիւներն 1,000էն 5,000 ֆր.ի և մեծ սիւներն 3,000էն 100,000 ֆրանքի, այնպէս որ պատերը, պատուհանք և կամարք պիտի կրեն բազմագոյն և բազմատեսակ սկզբնատառեր և զինանշաններ։ 17,656 քար ծախուեցան 120 ֆր.էն, և 3,000 քար 300 ֆրանքէն։ 5,000 նուիրատուաց ընտանեկան յիշատակութիւնք մագաղաթի վրայ արձանագրուած դրուեցան 5,000 խողովակներու մէջ և փորուած քարերուն մէջ վերջացուցին, — յաւանկորուստ մնալու համար, ինչպէս կը խոստանայ անկորուստ մնալ այս փառաւոր և միանգամայն ամրակուռ չէնք, բերդի մը պէս պարզ և հաստատ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄՆ Ի ԲԻԼԻ

Վալփարէզոյի մօտ Բիլիի խորհրդարանական կուսակցութեան և Պ. Պալմաչէտայի կառավարական կուսակցութեան նաւատորմիղներուն միջեւ տեղի ունեցած նաւային ճակատամարտը, զոր երէկ պատմեցինք, դիւցազնական պատահած լինելով, խորհրդարանական կուսակցութեան Մոնթէլլէռ նաւուն հրամատարին միջոց ընծայեց տարօրինակ հնարքի մը դիմելու։ Երկու պետական նաւեր երկու կողմէն կրրակ կ'ընէին իւր վրայ, իրենց մէջտեղ առած լինելով զինք։ Մոնթէլլէռի հրամատարն յանկարծ դադրեցուց կրրակն, և երկուքին մէջէն դէպ ի դուրս սպրդեցաւ՝ ճակատ առ ճակատ թողլով երկոքին պետական նաւերն, որք ժամանակ մը դիրար ռմբակոծեցին, մինչեւ որ սիւրն հասկցան։ Մոնթէլլէռ 30 մարդ կորոյս, հակառակորդք 70 հոգի։ Մոնթէլլէռ յանկարծակիի բերած էր միւսները, կրակն սկսելէն ետքը պարզելով իւր պատերազմիկ դրօշը։ Քերդերը թէեւ պետական նաւերուն կողմն էին, բայց չհամարձակեցան կրակ ընել, մութի մէջ իրենց կուսակիցները չռմբակոծելու համար։ Եւ արդէս, Պ. Պալմաչէտային Նաւահանգստին մէջ իսկ, իւր բերդերուն առջեւ, իւր երեք մարտանաւերու դէմ, մէկ հակառակորդ մարտանաւ յաղթեցաւ փայլուն յաղթութիւն մը տանել, որ ո՛չ միայն Ամերիկա այլ և Եւրոպոյ նաւային և զինուորական ակմբոց մէջ մեծապէս ուշադրութիւն կը դրաւէ։

Բրազիլի խնդիրը վերջացաւ։ Այս քիլիական խորհրդարանական նաւ որ համարձակած էր Սան Ֆրանչիսկոյի նաւահանգստէն զէնք և ռազմամթերք առնուլ և բռնաբարել ամերիկեան Հանրապետութեան չեզոքութիւնն, ողջամբ հասաւ Իքուէքուէ, խորհրդարանական կուսակցութեան նաւահանգիստն, ուր, Ամերիկայի դեսպանին հետ տրուած որոշման համեմատ, յանձնուեցաւ Միացեալ Նահանգաց մարտանաւերուն։ Իւր մէջ ունէր տակաւին 5,000 հրացան, որք նմանապէս յանձնուեցան Միաց. Նահանգաց պաշտօնեայներուն։ Քաղաքական խնդրոյն վրայ յայտնութիւնը Միացեալ Նահանգաց մնաց, իսկ քաջութեան խնդիրն ի նպաստ քիլիական նաւուն որոշուեցաւ։ զի իրմէ շատ աւելի արագընթաց Զ-բրեռն ամերիկեան մարտանաւը չյաջողեցաւ բռնել զինք։ Իրաւ՝ պիտի տաւի Սան Ֆրանչիսկո, ուր դատական եղանակաւ պիտի որոշուի թէ նաւն և իւր պարունակութիւնն պէ՞տք է դրաւուին ամերիկեան իշխանութեանց կողմէ թէ ոչ։

ՀՐԷԱԿԱՆ ԹՇՆԻՐՆ Ի ԻՍԼԱՄԻԱ

ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԶԱՐԻՆ

(Թարգմն Փէթերսպուրկի Բղթաթղթի.)

Ժամանակէ մ'ի վեր խնդիր է թէ Զարն իրօք տեղեկութիւն ունի՞ իւր հրեայ հպատակաց դէմ ի գործ դրուած միջոցներուն վրայ։ Անցեալ օր բարձրաստիճան օտար անձնաւորութիւն մը բարեխօսեց ի նպաստ հալածեալ Հրէից։ Զարին պատասխանն այլ եւս տարակոյս չի թողուր Ն. Կ. Վեհափառութեան գաղափարաց և զգացմանց վրայ յայսմ մասին։ Ըսաւ թէ միտքը դրած է հաստատապէս յառաջ տանիլ եւ ի կատար ածել այս քաղաքականութիւն, որուն կը հետեւի վերջ տալու համար հրէական դժուարութեան, և յարեց թէ հրեայք իրենց ընթացքով արդի քաղաքականութեան հետեւելու պարտաւորած են զինք։ «Ցայս վայր ապօրէն վտանգաւոր շարժում մը տեղի չունեցաւ յորում Հրեայք մատ չունենային,

---

— 30 —

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԿԻ ՏԸ ՄՕԲԱՍԱՆ

ՄԱՀՈՒԱՆ ՊԷՍՀԶՕՐ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

Հիմայ ինձ անկարելի է ատիկա։ Փողոց իջածիս պէս, անձկութիւն մը սիրտս կը սեղմէ, չունը ձեռքէն փախցնող կոյրի վախ մը։ Անհանգստութիւն կը զգամ ուղեւորի մը պէս որ անտառին մէջ ճամբան կորսնցուցած է, և ալ պէտք է որ տուն դառնամ։ Բարիզը դատարկ, ահռելի, վրդովիչ կը թուի ինձ։ Ինքնիրենս կը հարցնեմ. «Ո՞ւր երթամ։» կը պատասխանեմ. «Ոչ մէկ տեղ մը, քանի որ կը պտրտիմ։» Է՛հ, ո՛չ, չեմ կրնար, ալ չեմ կրնար պտրտիլ առանց նպատակի։ Դիմացս եղած տեղն երթալու գաղափարը գիս վստահակեպ կ'ընէ ու ճանձրոյթով կը ճնշէ գիս։ Այն ատեն մեկամաղութիւնս կը քաշկռտեմ զրօսակումբը կը տանիմ։

«Եւ գիտէք ինչո՞ւ։ Պարզապէս որովհետեւ դուռը հոս չէք, ապահով եմ ասոր։ Երբ ձեր Բարիզ ըլլալը գիտնամ, ալ ինձ համար անօգուտ պտոյտ չկայ, քանի որ կարելի է որ այս ինչ կամ այն ինչ մայթին վրայ ձեզ հանդիպիմ։ Ամեն տեղ կրնամ երթալ զի դուք ամեն տեղ կրնաք ըլլալ։ Եթէ զձեզ չնշմարեմ, գոնէ Անէթը կրնամ գտնել որ ձեր մէկ արտահոսումն է։ Դուք երկուքդ յոյսով կը լեցնէք փողոցները, զձեզ նշմարելու յոյսովը, թէ՛ հեռուէն իմ կողմս գաք, թէ՛ ես ձեր ետեւէն գալով գուշակեմ որ դուք էք։ Եւ այն ատեն քաղաքը սիրուն բան մը կ'ըլլայ ինձ համար, և այն կիներն որոնց մարմնոյն ձեւը ձերինին կը նմանի սիրտս կը յուզեն փողոցներու շարժումովն համակելով զայն, ակնկալութիւնս վառ կը պահեն, աչքերս կը գրաղեցնեն, զձեզ տեսնելու տեսակ մը ախորժակ կուտան ինձ։

«Զիս շատ եսական պիտի գտնէք, խեղճ բարեկամուհիս, ես որ մնչող ծերաղաւնիի մենութեանս վրայ ելեր ձեզ կը խօսիմ, մինչդեռ դուք այնպէս ցաւագին արցունքներ կը թափէք։ Ներեցէք ինձ, այնչափ վարժուած եմ ձեզի չփանալու որ «օգնութի՛ւն» կը պոռամ երբ ինձմէ հեռանաք։

«Ոտքերնիդ կը համբուրեմ որպէս զի գթաք վրաս։ «ՕԼԻՎԻԷ։»

Ռօնսիէռ, 30 յուլիս

«Բարեկամս,

«Շնորհակալ եմ նամակնուդ համար։ Ի՞նչպէս պէտք ունիմ գիտնալու որ կը սիրէք զիս։ Ահռելի օրեր անցուցի։ Իրաւցնէ այնպէս կարծեցի որ վիշտը գիս ալ պիտի սպաննէ։ Իմ մէջս էր այն, ինչպէս տառապանքի կոյտ մը կուրծքիս մէջ փակուած, և որ հետզհետէ կը խոշորնար, գիս կը խեղդէր, կը հեղձուցանէր։ Այն բժիշկը զոր կանչեցին հանդարտեցնելու համար օրը չորս հինգ անգամ ուներցած ջղային տագնապներս, մոռֆին ներարկեց ինձ, ինչ որ գրեթէ գիս խնդեցուց, և օդին սոսկալի տաքութիւնը վիճակս ծանրացուց, տեսակ մը զգրգռման մէջ ձգեց գիս որ զառանցանքի կը մատնեար։ Քիչ մը հանդարտած եմ ուրբաթ օրուան մեծ փոթորիկէն ի վեր։ Պէտք է ըսեմ ձեզ թէ թաղման օրը բնաւ չլացի, և ահա յանկարծ, երբ եկաւ ուրականն որուն մերձեցումը գիս այնչափ տակնուվրայ ըրած էր՝ զգացի որ արցունքները կը սկսին դուրս ելնել աչքերէս, յամր, ցանցառ, պղտիկ, հրակէզ։ Օ՜հ, այդ առաջին արցունքնե՛ր, ի՛նչ ցաւագին են անոնք։ Կը պատէին գիս որպէս թէ հիրաններ ըլլային, և կոկորդս այնչափ սեղմուած էր որ չունչ չէի կրնար առնել։ Ցետոյ, այդ արցունքներն աւելի արագ սկսան հոսիլ, աւելի խոշոր, աւելի գաղջ։ Կը ժայթքէին աչքերէս ինչպէս աղբիւրէ մը, և այնչափ առատ էին, այնչափ, այնչափ որ թաշկինակս խնամ եղաւ, և պէտք եղաւ ուրիշ մը ձեռքս առնել։ Եւ վշտի մեծ զանգուածը կարծես կը կակուղնար, կը ձեղքուէր, աչքերէս կը հոսէր։

«Այդ վայրկենէն ի վեր, առտուընէ մինչեւ իրիկուն կուլամ, և ասիկա փրկարար է ինձ համար։ Եթէ մարդ չկարենար լալ, իրաւցնէ կը խեղդեր կամ կը մեռնէր։ Շատ մինակ ալ եմ։ Ամուսինս չքաղաքութիւններ կ'ընէ, և ուզեցի որ Անէթն ալ հետ տանի որպէս զի զուարճիս կը խեղդէր, կը հեղձուցանէր։ Այն բժիշկը զոր կանչեցին հանդարտեցնելու համար օրը չորս հինգ անգամ ունեցած ջղային տագնապներս, մոռֆին ներարկեց ինձ, ինչ որ գրեթէ գիս խնդեցուց, և օդին սոսկալի տաքութիւնը վիճակս ծանրացուց, տեսակ մը զգրգռման մէջ ձգեց գիս որ զառանցանքի կը մատնեար։ Քիչ մը հանդարտած եմ ուրբաթ օրուան մեծ փոթորիկէն ի վեր։ Պէտք է ըսեմ ձեզ թէ թաղման օրը բնաւ չլացի, և ահա յանկարծ, երբ եկաւ ուրականն որուն մերձեցումը գիս այնչափ տակնուվրայ ըրած էր՝ զգացի որ արցունքները կը սկսին դուրս ելնել աչքերէս, յամր, ցանցառ, պղտիկ, հրակէզ։ Օ՜հ, այդ առաջին արցունքնե՛ր, ի՛նչ ցաւագին են անոնք։ Կը պատէին գիս որպէս թէ հիրաններ ըլլային, և կոկորդս այնչափ սեղմուած էր որ չունչ չէի կրնար առնել։ Ցետոյ, այդ արցունքներն աւելի արագ սկսան հոսիլ, աւելի խոշոր, աւելի գաղջ։ Կը ժայթքէին աչքերէս ինչպէս աղբիւրէ մը, և այնչափ առատ էին, այնչափ, այնչափ որ թաշկինակս խնամ եղաւ, և պէտք եղաւ ուրիշ մը ձեռքս առնել։ Եւ վշտի մեծ զանգուածը կարծես կը կակուղնար, կը ձեղքուէր, աչքերէս կը հոսէր։

«Այդ վայրկենէն ի վեր, առտուընէ մինչեւ իրիկուն կուլամ, և ասիկա փրկարար է ինձ համար։ Եթէ մարդ չկարենար լալ, իրաւցնէ կը խեղդեր կամ կը մեռնէր։ Շատ մինակ ալ եմ։ Ամուսինս չքաղաքութիւններ կ'ընէ, և ուզեցի որ Անէթն ալ հետ տանի որպէս զի զուարճանայ ու քիչ մը մխիթարուի։ Կառքով կամ ձիով կ'երթան Ռօնսիէռէն մինչեւ ուրթ կամ տասը մղոն տեղ հեռու, և ազատիկս տուն կը դառնայ երիտասարդութեամբ վարդերանգեալ, հակառակ իր տխրութեան, և աչքերը կեանքով համակ շողշողուն, դաշտի օդէն և իր ըրած պըտոյտէն ոգեւորուած։ Ի՞նչ աղուոր բան է այդ տարիքն ունենալ։ Կարծեմ դեռ տասնհինգ օր կամ երեք չաբաթ պիտի մնանք հոս։ յետոյ, հակառակ օգոստոս ամսուն, Բարիզ պիտի դառնանք ձեզ ծանօթ այն պատճառաւ։

«Ձեզ կը ղրկեմ ինչ որ կը մնայ իմ սրտէս։ «Անի։»

«Բարիզ, 4 օգոստոս.

«Ալ չեմ կրնար տոկալ, սիրելի բարեկամուհիս։ պէտք է դառնանք, որովհետեւ անպատճառ բան մը պիտի ըլլայ ինձի։ Ինքնիրենս կը հարցնեմ թէ հիւանդ չե՞մ արդեօք, այնչափ զգուանք կը զգամ բոլոր այն բաներէն զորս երկար ատենէ ի վեր բաւական հաճոյքով ու անտարբեր համակերպութեամբ կ'ընէի։ Նախ, այնչափ տաք է Բարիզի մէջ, որ գիշերները ուր կամ ինը ժամ տաճկական բաղնիք մը կը դառնայ։ Կ'երթամ անկողնէս, քրտնարանի մէջ քնացուած այդ քունին յոգնութենէն ընկճուած, և մէկ երկու ժամ կը պտրտիմ հերմակ կտաւի մը առջեւ, հոն բան մը գծելու դիտաւորութեամբ։ Բայց այլեւս ոչինչ կայ մտքիս մէջ, ոչինչ աչքիս մէջ, ոչինչ ձեռքիս մէջ։ Ալ նկարիչ չե՛մ.... Աշխատելու այդ անօգուտ ջանքն յուսահատեցուցիչ է։ Օրինակի տեղ ծառայող անձեր բերել կուտամ, պէտք եղած ձեւով կը կեցնեմ զանոնք, և տեսնելով որ իրենց կեցուածքն, իրենց չարժումներն, իրենց արտայայտութիւններն արդէն չա՛տ անգամներ նկարած եմ, կ'ըսեմ իրենց որ հագուստնին հագնին ու ելնեն երթան։ Արդարեւ, ալ նոր բան մը չեմ կրնար գտնել, և ատիկա գիս այնպէս կը տանջէ որպէս թէ կուրանայի։ Ի՞նչ է ասիկա։ Աչքի՞ թէ ուղեղի խոնջութիւն, արուեստագէտի կարողութեան սպառո՞ւմ թէ տեսողական ջղին յոգնութիւն։ Ի՞նչ գիտնամ. կը թուի ինձ թէ ամբողջովին յերեւան հանեցի այն անտես մնացած անկիւնն որ ինձ բաժին ինկած էր։ Այլ եւս ուրիշ բան չեմ նշմարեր բայց եթէ ինչ որ ամեն մարդ գիտէ. բոլոր յոռի նկարիչներուն ըրածը կ'ընեմ. այլ եւս ամեն բան իմաստակի մը պէս կը տեսնեմ ու կը դիտեմ. ժամանակաւ, դեռ շատ ատեն չկայ, նոր Նիւթերու թիւն ինձ անհամար կը թուէր, և զանոնք արտայայտելու համար, միջոցներու այնպէս զանազանութիւն մը ունէի որ չէի գիտեր ո՛րն ընտրէի։ Արդ, ահա յանկարծ ընդհանրացուած նիւթերու աշխարհն ամայացած է, իմ հետաքրքրութիւնս ապիկար ու անբեր եղած է։ Առջեւս անցնող մարդիկն այլեւս իմաստ չունին ինձ համար։ այլ եւս չեմ գտներ իւրաքանչիւր մարդկային էակի վրայ այն նկարագիրն և այն համը զոր այնչափ կը սիրէի տրեղել եւ ի յայտ ածել։ Սակայն կարծեմ թէ շատ պիրուն պատկեր մը կրնամ չինել ձեր աղջկան։ Արդեօք ձեզ շատ նմանելուն համա՞ր է որ մտքիս մէջ իրարու կը չփոթեմ զձեզ։ Այո, Թերեւս։

«Այսպէս, Ջանալէ յետոյ նախագծել մարդ մը կամ կին մը որ բոլոր ծանօթ օրինակներուն չնմանին, կ'որոշեմ տեղ մը երթալ նախաճաշել, որովհետեւ ա՛լ սիրտս չունիմ ճաշասրահիս մէջ միս մինակ նստելու։ Մալդէռպ պուլվառը մեռած քաղաքի մը մէջ բանտարկուած անտառի պողոտայ մը կը թուի։ Բոլոր տուները դատարկութիւն կը հոտին։ Մէջուղիին (chaussée) վրայ, ոռոգողներն սպիտակ անձրեւի գարգմանակներ կ'արձակեն որք կը թրջեն փայտէ սալարկն ուսկից թաց խայծդանի և լուացուած կառատուների գոլորշի մը կ'ելնէ։ Մօնսօ պարտէզն մինչեւ Սենթ Օկիւսթէն իջնող երկայն ճամբուն մէկ ծայրէն միւսը հինգ վեց սեւ կերպարանքներ կը նշմարուին միայն, անընչան անցորդներ, մատակարար կամ ըսպասաւոր։ Սօսեաց ստուերն՝ իրենց ոտքը, հրատոչոր մայթերուն վրայ՝ այլանդակ արատ մը կը ձեւացնէ, որ կարծես հեղուկ է, թափուած յուրի պէս որ կը չորնայ։ Ոստերուն մէջ տերեւներուն եւ ասփալտին վրայ անոնց ձգած գորշ սիլուէթին անշարժութիւնը կը յայտնէ յոգնութիւնը խորովեալ

և Հրեայք են որ ամենէն աւելի կ'աշխատին ապօրէն յեղաշրջումներն յառաջ տանելու։»—Բանի որ այսպէս է, յոյս չկայ որ Հրէից դէմ ռուս կառավարութեան ձեռք առած միջոցները դադրին։

* * *

Կէս-պաշտօնապէս կը ծանուցուի թէ ռուս կառավարութիւնը տրամադիր է Պառոն Հիրշի հետ բանակցիլ՝ Հրեայներն Արժանթինի Հանրապետութեան երկիրը գաղթեցնելու համար։ Այս գործողութիւն 12 տարւոյ վրայ պիտի տարածուի։

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՑՍԸՆ Ի ԼԻՎԱՏԻԱ

Ռումանիոյ Կարոլ թագաւորը զինւորական դեսպանութիւն մը պիտի ղրկէ Լիվատիա, բարի գալուստ մաղթելու Զարին, որ ինչպէս յայտնի է, Խրիմ պիտի գայ ի մօտոյ։ Զարը զլացած էր իւր խնդակցութիւնն հաղորդել Ռումանիոյ թագաւորին՝ անոր գահակալութեան 25րդ տարեդարձին առթիւ, բայց Կարոլ թագաւոր քաղաքավարական պարտաւորութեան մը կատարմամբ կ'ուզէ պատասխանել այդ զանցառութեան։ Եւ Կարոլ թագաւոր զինւորական դեսպանութիւն մը կը ղրկէ Լիվատիա՝ փափկութեամբ յիշեցնելու համար թէ ռուսման բանակն երբեմն ի՛նչպիսի ծառայութիւն մատուցեր է նոյնը ազգ ռուս բանակին։

Ուրիշ դրացի Տէրութիւնք եւս ներկայացուցիչներ պիտի ղրկեն եղեր Զարը շնորհաւորելու ի Լիվատիա այցելութեանն առթիւ։

ԱՖՐԻԿԷԻ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն այսօր Ղալաթիա եկաւ Քաղաքական ժողովոյ նստին նախագահելու։ Ն. Ամենապատուութիւն երեկոյին հանդիսաւոր կերպիւ Ս. Փրկչեան Ազգ. Հիւանդանոցը պիտի երթայ, որոյ մատրան մէջ վանն առաւօտ հանդիսաւոր պատարագ պիտի մատուցանէ։

Էնկիւրիէն հետեւեալը կը հաղորդեն մեզ մայիս 16 թուականաւ։

Քաղաքիս մերձակայ Սթանօզ գիւղին մէջ կը բնակին 4-500 տուն հայք և 60-70 տուն բողոքականք։ Վերջերս լսելի եղաւ որ այս վերջիններէ տասն և հինգ ընտանիք վերադարձեր են ի ծոց իրենց մայրենի եկեղեցւոյն և թէ նոյնքան ընտանիք ալ մտադրութիւն ունին ասոնց օրինակին հետեւելու։

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ՅԱԿՈԲ ԷՖ. ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ

Ողբացեալ Պարոնեանի յուղարկաւորութիւնը նոյնքան տխուր օրքան հանդիսաւոր կերպով կատարուեցաւ երէկ յՕրթագիւղ։ Յուղարկաւորաց ստուար բազմութիւն մը՝ յորում հայ մամուլը, հայ ուսուցչական մարմինն և հայ դրականութիւնը մեծագոյն մասամբ ներկայացեալ էին, փութացած էր այդ համակրելի անձնաւորութեան դագաղին շուրջը։ Եկեղեցական դասէն ներկայ էին Գեր. Խորէն Նարպէյ արքեպիսկոպոս, Գեր. Գրիգորիս արքեպիսկոպոս Յովհաննէսեան, Գեր. Վահրամ եպիսկոպոս Մանկունի, Գեր. Գրիգորիս եպիսկոպոս Ալէքսիանեան, Գեր. Գարեգին եպիսկոպոս Սրուանձտեանց, Արժ. Յակոբ Ծ. վրդ. Ոչոտ, Արժ. Իգնատիոս Ծ. վրդ. Շիշէճեան, և բազմաթիւ քահանայք։

Պատրիարքական Փոխանորդ Գեր. Գէորգ Ծ. վրդ. Իւթիւճեան, ի դիմաց Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր եկած էր երրեւս սգակիր։

Եկեղեցին լուսազարդուած էր շքեղապէս և պատշաճ հանդիսաւորութեամբ։ Այս մասին Թագական Խորհրդոյ կողմէ ո՛ր և է զոհողութիւն չէր խնայուած։

Գեր. Նար-Պէյ Սրբազան խօսեցաւ դամբանականը, յուզեալ շեշտերով նկարագրելով Պարոնեանի կեանքն, հանճարեղ հրապարակագրութիւններն ու անզուգական գրիչն, որով ձաղկած էր մտութիւններն ու ազատակար նորութիւնները՝ միշտ բարենպատակ ուղղով մը ազնիւ զգացումներէ առաջնորդեալ։ Թէեւ Պարոնեան մեռաւ, ըսաւ քարոզիչ Սրբազանը, սակայն իւր գործեր անմահ կը մընան և պէտք է գիտնալ օգտուիլ անոր թողած արդար քննադատութիւններէն որպէս զի կարենայ հանդարտ հանգչիլ իւր գերեզմանին մէջ։ Եթէ Պարոնեան երկար ապրէր, յարեց, կարելի է տեսնէր որ իւր ինչ ինչ գաղափարք սակաւ ինչ չափազանցեալ էին։ բայց մահը ժամանակ չթողուց այսմ։ Պարոնեան ունեցած էր իւր հակառակորդներ, բայց ամենքն ալ պէտք է խոնարհին այս գերեզմանին առջեւ և յարգեն նորա յիշատակը։ Ակնարկելով նորա համեստ կացութեան, Գեր. քարոզիչն ըսաւ թէ՝ Պարոնեան ատուելքի մէջ ծնած էր և ատուելի մէջ մեռաւ, և այս առթիւ յիշից հանդուցեալին տարաբաղդ այրին և երկու որբ զաւակներն՝ որք իրենց անհուն սգոյն մէջ՝ նիւթական ապահով կացութենէ մը բոլորովին զուրկ ըլլալու դառնութիւնն ալ ունէին։

Ցաւարտ դամբանականին, դագաղն հանուելով տաճարէն, դրուեցաւ եկեղեցւոյ պարտիզին մէջ, ուր հանգուցեալին մտերիմներէն Յովհաննէս Էֆէնտի Սեթեան՝ խորապէս զգածեալ՝ կարգաց հեռեւեալ դամբանականը։

Հայ ազգն այսօր կ'ընէ արդարեւ անդարմանելի մի կորուստ։ Հայ Ալփօնս Ֆառն ոչ եւս է։ ոչ եւս է Պարոնեան, մեզ ամենուս սիրելի երգիծաբան գրագէտն։ Այս գագաղ աւելի քան երբէք մահարոյր խորհուրդներ կը ներշնչէ յիս։ կը զգամ թէ մեծ ազէքի մ'առջեւ կը գտնուիմ։ Այո, չտարակուսինք բնաւ, եւ բաղումք ի ձէնջ կարծեմ թէ համախոհ այս մասին պիտի գտնուին ինձ հետ, այս մեռեալին վրայ կայ բան մ'որ սարսուռ կ'ազդէ։ մեր ընկերական վիճակին մի զոհն է այն, զոհ այնու մանաւանդ ողբալի զի կը թուի ինձ թէ դժուարին չէր նօթճել նմա կեանքն որում կը բաղձար անձկագին, կեանքն որ անոր տարին իսկ էր, կեանքն սակաւ ինչ երկարագոյն քան զայս, և որ դեռ ս անժխտելի օգտակարութիւն պիտի ունենար մեր ամենուս համար, զուարթախոհ երգիծաբանի կեանքն, զոր ժամանակ մը վարեց, զի կը զգար թէ իւր իսկ կեանքն էր այն, վարեց հակառակ այնքան խօշընդոտներու, հակառակ այնքան դժուարութեանց և դառն յուսախաբութեանց։ և սակայն տեսանք զնա որ, զանազան ժամանակաց մէջ, հրաժարեցաւ իւր տենչանաց առարկայէն, զգաց զի ուժասպառ կը լինէր այն անհաւասար մարտին մէջ զոր իրեն դէմ կը մղէին պարագայք և մեր անիծապարտ մթնոլորտ, մարտ որ կը ջլատէր զնա, որ պիտի ջլատէր նաեւ անշուշտ իրմէ աւելի արիագոյն եղողներն իսկ։ Եւ յետոյ, արիութեան մասին խօսելով, ո՞վ կարէ անոր չգոյութիւնն հաստատել մեր ողբացեալ բարեկամին վրայ։ Ո՞վ կարէ, առանց խղճի խայթի, ըսել թէ Պարոնեան կենաց համար պայքարին մէջ հարկաւոր անվեհերութիւն և քաջութիւն չունեցաւ։ Ցայտնի է որ, խղճմտամ և արդարասէր հրապարակագրի մը համար մանաւանդ, յաւէտ քան երբէք դժնդակ կը լինի այդ մարան և անտանելի։ և ահա վհատեցաւ ջլատեցաւ Պարոնեան։ Եւ գիտէ՞ք ընդէր։ վասն զի տակաւին մենք չենք կարող մեր դպրութիւնքն բաւական քաջալերել, որպէս զի անոնց ամենէն իսկատիպ ներկայացուցիչներն իսկ արգիլենք կենաց կռուոյն մէջ յաղթուելէ և պարտասելէ։ Ողբալի է այս, և սիրտը կը լնու դառնութեամբ և մորմոքով։

Ոչ ոք ի մէնջ կարէ ամբաստանել զիս յոռետեսութեամբ, ոչ ոք պիտի ըսէ թէ կը սխալիմ։ Այն յուզմունքն իսկ զոր զգացին մեր յաւէտ ողբացեալ Պարոնեանի բարեկամներն, ի՞նչ կ'ըսեմ, ոչ միայն բարեկամներն, այլ ամեն անոնք որ կարգացած էին զինքն, նորա հիւանդութեան տագնապեցուցիչ ժամանակէն սկսեալ մինչեւ վերջն, այդ յուզմունքն, այդ փոյթն հիւանդին վերջին օրերն սփոփելու, անոր և անոր հէք որբոց օգնութեան հասնելու համար նուիրատուութիւնք կազմակերպելու մասին ցոյց տրուած հոգածու և սրտատրոփ խնամք, այս ամենայն ապացոյցներ չե՞ն մթէ որ կը հաստատեն իմ կարծիքներս։ Այլ այսմ պիտի հարցուցի ինձ, ի՞նչ է այս ամենուն դրամանն։ Ի պատասխանի, կը կրկնեմ միայն բարեկամի մը, մեծանուն գրագէտի մը բառերն, որ գրական կամ այլ ծառայութիւնք ազգին մատուցանելու համար, տարիներէ ի վեր իւր անձը կը բաղմապատիկ։ Երբ, քանի մը տարիներ յառաջ, առաջ գրական իրաց վիճակին վրայ կը խօսակցէինք, կ'ըսէր ինձ, պէտք է մեր գրականութեան նորոգ և ուժգին մղում մը տալ, քաջալերել ազգային գրագէտներն, ամեն ջանք ի գործ դնելով, որպէս զի, գէթ նոր սերնդեան մէջ, օտար հեղինակաց ընթերցումն եւս քան զեւս պակասի և ազգային գրագիտաց երկերուն ընթերցումն յաճախէ։» Անոնցմէ

Գրագիտաց ընտանիքէն էր որ, երբ կարդաս զնոսա, են զուարթ եւ քաջալի բառնալու բաղձանք կուտան քեզ, և որ, երբ մերձենաս նոցա եւ ունկն դնես նոցա սրտին, ոգն են եւ տրտունջ եւ գոռիւն որ կը բարձրանան ընդդէմ ամենայնի որ է փոքրոգի, նենգ ու կեղծ, անիրաւ և ունայնամիտ։ Ընտանիքէն էր այն արիասիրտ անձնաւորութեանց որ թաւիշէ են իւրեանց գիրքերու մէջ, զի կ'ուսուցանեն և կը հրահանգեն խնդալով և ծաղր շարժելով, և որ պողոմատէ են, երբ երթաս ունկն դնես նոցա սրտի բարախմանց, որ լի է հոգերով։ Այո, զի կան մարգիկ, որոց արտասուք փոխարկուած են ի ժպիտ, համբուրելու և ուղղելու համար։ որ ծիծաղկոտ ճաճանչներ ունին իրենց աչաց մէջ, երբ սրտմտեալ գծդմեալ է իրենց հոգին։ որ խարազանն են վրիժառու որ փայփայելով իմն կը պատուհասակոծէ։

Եւ ըսել թէ, այնչափ օժտեալ այդ հրահանգիչ, այդ չինիչ կարողութեամբ, ստիպուեցաւ Պարոնեան գրագիտի գրիչն փշրել խորտակել՝ հաշուակալի փետուրն ձեռք առնելու համար, փետուրք որ կը խոստանար նմա հաց, եթէ միայն ինքն ալ խոստանար նմա չգործաձել զնա թռչելու։ Արծիւ զոր նեղ վանդակի մը մէջ կը բանտարկեն և որոյ թեւերն կը կարձեն կը ծայրատեն։ չանթ անկած անել փոսի մը մէջ։ Եւ երբ, յարաբերական դիրարկեցութիւն մ'ունենալ կը սկսէր, երբ մեծամեծ դժուարութեամբ տէր եղաւ փոքրիկ տան մը, ստացումն որում անձկութեամբ կը բաղձար քանի տարիներէ ի վեր, ունենալու համար իրեն բոյն մը, որոյ մէջ իւր ձագուկներն պահպանէր, և ահա, ո՜վ աղէտք ուրիշ մի բոյն կը շինուէր իւր կուրծին մէջ, բոյնն այն դժնդակ, այն ազետալի հիւանդութեան որ քանի մը ամիսներու մէջ այս սեւ դագաղն բերաւ մեր առջեւ։

Հէք Պարոնեան, եղբայր մեր սիրելի, երբ մեկնիս ի մէնջ այսպէս ցաւագին, թոյլ տուր, թոյլ տուր ըսեմ որ ըսեմ՝ ձեզ թէ ո՛րչափ անհուն մտրմտքով կը կսկծամ։ Ո՛ւր, ի՞նչպէս կը թողուս զաւակներդ, այն սիրասուն, այն հանճարեղ զաւակներդ։ նոցա շնորհն, նոցա գեղն, նոցա մեղոյշ և խելացի խօսքերն՞ալ չկրցան արգիլել զքեզ մեռնելէ։ չկրցա՞ն կենաց հզօր սպեղանի մը դնել քո վիրաւոր սրտիդ։ Գիտեմ, խոնջ զգացիր քո անձն։ ըսիր քեզ թէ այլ եւս չատ դժուար էր քո համար կրել այս կենաց բեռն։ Այլ քո զաւակներն կը մտածէիր և ըսիր ինձ երբեկոյ մը, շորս ամիս յառաջ։ ի՞նչ, շորս ամիսներ յառաջ գիտէի՞ր դու ուրեմն այս աղետաւոր վախճանն։ Այլ եւս պէտք է որ երթանք։ ուժասպառ կը զգամ զիս։ Զաւակներս։ է՜հ, ազգին համար քիչ մը բան եթէ ըրի, զաւակներս թերեւս կը հոգան։ Այո, պիտի հոգան զաւակներդ, հէ՛գ բարեկամ, պաշտպան և բարեկամ ձեռն պիտի կարկառին թշուառ ոմուսնոյդ։ Արդէն քո ազնիւ բարեկամք, Պէրպէրեան և Մէգապուրեան այժմէն իսկ կը ստանձնեն շաբունակել քո վաղապաւ հայրութիւն։ Այլ քո կորուստն, քո անդարձ մեկնումն, ո՞վ պիտի դարմանէ այս ազէտքն զարհուրելի։

Երբ անցնիմ ծովուն այն կտորին առջեւ, որոյ եզերքն երբ յաճախ նստած էինք կամ կը շրջէինք, կ'ըսէիր հառաչելով և կարօտակէզ։ «Ա՜հ, չես գիտեր թէ ծովը ո՛րչափ կը սիրեմ»։ ամէն անգամ որ ես անցնիմ ընդ այն, զքեզ պիտի յիշեմ և արտասուօք պիտի ողողի հոգիս, ո՜վ եղկելի Պարոնեան, Պայրընի պէս սիրահա՞ր ծովուն, որ այսպէս յեղակարծումն յանկնկալս նետուուեցար յաւիտենական անկութեան ովկիանուն մէջ, գոգցես քո պասուքն հարկանելու համար։

Ոչ նուազ յուզմամբ դամբանական մը արտասանեց նաեւ Յակոբ էֆէնտի Գուրգէն։ Ուսանիկ իւր խօսից ամփոփումն։

Այն՝ զորոյ դագաղը չրջապատած եմք խորապէս վշտացեալ՝ կոչուեցաւ Յակոբ Պարոնեան։ 1840 ին ծնած յԱնդրիանուպոլիս՝ աշակերտած էր տեղւոյն ազգային վարժարանին իբր երեք տարի, 1855-58, մինչ երջանկայիշատակ Տ. Ներսէս Պատրիարք, դեռ յայնժամ աշխարհական, կը դասախօսէր յիշեալ վարժարանի մէջ։ 1868 ին զգացած էր իւր կոչումն՝ հրատարակելով զառաջինն Ապառնաբոյժ Աբեսալեան անուանեալ աշխատասիրութիւնն։ Իբրեւ հրապարակագիր, այդ թուականէն սկսեալ հետզհետէ փայլեցաւ Պարոնեան։ աշխատակցեցաւ նախ Յարութիւն Սվաճեանի առաջին երգիծական թերթի խմբագրին, ազգային եւ բանասիրական ամէն կերպ խնդրոց վրայ հրատարակեց լուրջ յօդուածներ, որք թէ՝ տեղական եւ թէ՝ Կովկասեան մամլոյ մէջ գտան մեծ ընդունելութիւն։ Հայ բանասէրք եւ ընդհանրապէս ամէն կարգի ընթերցողք կը լափէին Պարոնեանի գրուածներն, մանաւանդ թարգմանի և խնկարի մէջ։ Ազգային Զանձեր և Մեծապատիւ Մուրճիկներն անմահ գործեր են ամէն ժամանակի համար եւ երգիծական հանճարոյ հոյակապ ծընունդք, որք պատիւ կը բերեն ազգային գրականութեան։ Պարոնեանի եզական հանճարն, որ մանաւանդ փայլած է իւր ճիւղին մէջ, համակրանաց եւ յարգանաց արժանի կացուցած էր զինքն յաչս հայ ժողովրդեան, որ իրաւամբ կ'ողբայ զնա այսօր իբրեւ կորուստ անդարմանելի։

Իբր յիսնամեայ կը մեկնի նա ի մէնջ՝ թողլով այրի կինն եւ երկու որբեր անչափահաս եւ անտէրունչ։ այլ մեծ մխիթարութիւն մ'է տեսնել կազմութիւնն այն մասնաժողովին որ, ընդ նախագահութեամբ Գեր. Պատրիարքական փոխանորդ Հօր, յանձն առած է հանգանակութիւն մ'ընել ի խնամս այրւոյն և երկու որբոց որք ըստ ամենայնի կարօտ են բարեսէր անձանց օգնդակութեան։ Ազգային գպրութիւնն քան եւ հինգամեայ աշխատաւորի մը կարօտ ընտանեաց համար կ'արժէ անշուշտ ազգովին նպաստել գէ՛թ ի պատիւ իւր հանճարոյն, որ այնքան պատուաբեր եղաւ Հայ գրականութեան։

Ներկայք յուզմամբ և պատկառոտութեամբ ունկնդրեցին այս ատենաբանութեանց, յետ որոյ հանդիսաւոր թափոր կազմուելով, դագաղն առաջնորդուեցաւ դիւղին գերեզմանատունը։ Դագաղին ծոպերը բռնած էին դաստիարակք ոմանք և այլ ազգայինք։ Դագաղին կը հետեւէին՝ իբր սգակիր, բաց ի Պատրիարք. Գեր. փոխանորդ Հօրմէն, Արժ. Յովհաննէս Ծ. վարդապետ Արշարունի, Արժ. Գաբրիէլ Ծ. վարդապետ Ճէվահիրճեան, Օրթագիւղի աւագերէց Արժ. Տ. Սահակ Ա. քահանայ Տէր Սարգսեան, մօտաւոր ազգականք հանգուցեալին և Ազգրիանուպոլսեցի ազգայնոց խումբ մը։

Թաղումը կատարուեցաւ դիւղին գերեզմանատունն և Պարոնեանի մարմինն ամփոփուեցաւ մեռելոց այդ հանգարտիկ բնակարանի մէկ անկիւնը, տխուր և մենաւոր։ Յուզարկաւորք, առ հասարակ դառնակսկիծ սրտիւ վերադարձան յուղարկաւորութենէն, աղօթելով նորա հոգւոյն հանգստեան համար և օրհնելով յիշատակն այդ պատուական անձին։

Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդ Հայրն հետեւեալ նամակն ուղղած էր Օրթագիւղի Գեր. քարոզչին։

Գեր. Տ. Վահրամ Սրբազան Եպիսկոպոս բարեխնամ քարոզիչ, Արժ. Աւագ քահանայ և Մեծ. Ատենապետ էֆ. Պատ. Թաղ. խորհրդոյ Ս. Աստուածածին Եկեղեցւոյ։ Օրթաքէօյի

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն ցաւօք սրտի լսեց զգոյժ մահուան ազգային նշանաւոր գրագէտ ուսուցիչ-խմբագիր Յակոբ էֆէնտի Պարոնեանի։

Նորին Բ. Սրբազնութեան հրամանաւ փութամբ գրել Ձերումդ Սրբազնութեան և Պատ. Խորհրդոյդ զի ի պատիւ յիշատակի ողբացեալ հանգուցելոյն, նորա յուզարկաւորութեան մասին չնայուի որ ևէ ջանք և զոհողութիւն առանց փոխարինութեան մ'ակնկալութեան թէ՛ վերաբերմամբ հոգեւորական դասու և թէ՛ եկեղեցւոյ։

Անտարակոյս գոլով թէ Գեր. Սրբազնութիւն Ձեր՝ հանդերձ Թաղ. խորհրդոյ պատուարժան անդամոցդ՝ արդէն իսկ կը հաճիք սիրայօժար ի գործ դնել այս մասին հարկ եղած կարեւոր տնօրէնութիւններն առ ի պատուել զյիշատակ նշանաւոր բազմաչխատ գրագէտին և ի մխիթարութիւն նորա դժբաղդ ընտանեաց,

Մնամք Գեր. Սրբազնութեանդ խորին յարգանօք

Պատրիարքական Փոխանորդ
ԳԷՈՐԳ Վ. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

27 մայիս 1891

* * *

Պրուսայի առաջնորդ Գեր. Բարթուղիմէոս Սրբազան յուղարկաւորութենէն առաջ Օրթագիւղի եկեղեցին գնաց և Պարոնեանի դագաղին վրայ հոգեհանգստեան աղօթք մը կարդալէ յետոյ մեկնեցաւ։ Ն. Գերապատուութիւն չկրցաւ յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուիլ տխրագոյն գործի մը պատճառաւ։

* * *

Պատրիարքական Փոխանորդ Գեր. Գէորգ Ծ. վրդպ. Իւթիւճեանի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուած է, որ հանգանակութեան պիտի ձեռնարկէ ողբացեալ Պարոնեանի այրւոյն ու որբերուն ինպաստ։ Ա.յդ յանձնաժողովը կը կազմեն.

Տեսարք՝

Աստուր	Հրանտ	էֆ.
Աստուրճեան	Պողոս	»
Զօհրապ	Գրիգոր	»
Մանուկեան	Մկրտիչ	»
Մոստիչեան	Յարութիւն	»
Սիմոնեան	Խնդիր	»
Պիլպիլեան	Գէորգ	»
Տէրունեան	Կարապետ	»
Ֆրնտրգլեան	Գառնիկ	»

Ա.յս յանձնաժողովոյ պիտի մասնակցին նաև բարեսէր ազգայինք ոմանք։ Ցանձնաժողովին այսօր Քաղաքական ժողովէն պիտի ստանայ ժապաւինեալ տուժար մը հանգանակութեան ձեռնարկելու։ Ցանձնաժողովոյ անդամք, որք արդէն ի կենդանութեան Պարոնեան էֆէնտիի իրենց մէջ բաւական գումար մը հանգանակած էին, որոշած են կարեւոր գումար մը ձեռք բերելով ապահովել հանգուցեալին այրւոյն ու երկու անչափահաս որդւոց ապագան։

Ջերմապէս կը համակրինք այս յանձնաժողովոյ Մեծ. անդամոց ձեռնարկած մարդասիրական գործին, և կոչում կընենք ազգայնոց գրասիրական և մարդասիրական զգացմանց, որպէս զի յանձնաժողովոյն ջանքերը լիաւառ կերպով արդիւնաւորուին՝ ի գոհունս Պարոնեանի ընտանեաց։

ՎԱՂԸ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, Ա. ԲԵՒԵԼՔ

Հրատարակուիր Համբարձման տօնին պատճառաւ։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Յառաջիկայ հինգշաբթի օր, Տեառն մերոյ Ս. Համբարձման տօնին առթիւ, Նորին Բարձր Սրբազնութիւն Ամեն Տ. Խորէն Ս. Պատրիարք Հայրն հանդիսաւոր Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ ի Ս. Փրկիչ եկեղեցւոյ, վասն հոգւոյ հանգուցելոյ հաստատութեանս մեծանուն Հիմնադրին՝ Պէշիկճեան Յարութիւն Ամիրայի, նաև այլոց բարերարաց։

Արդ՝ ներկայիս կը հրաւիրուին բարեպաշտ ազգայինք նոյն աւուր կրօնական արարողութեան ներկայ դտնուիլ ի մխիթարութիւն հարիւրաւոր պատարագելոց։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան
Ազգ. Հիւանդանոցի

Լ. Ադենաքրէ	Ս.Տ.Ռ.
Պ.Տ.Ի.Ի.Կ Կ.Ի.Ի.Ի

ՀԱՅԻ ԳԻՆԸ

Ռուսիոյ մէջ այս տարուան համար հնձոց առատութիւն մը տեսնուած ըլլալով, ռուսական կառավարութիւնը որ նախապէս զինուորական պիտոյից համար արմտիքներ ամբարած և արտածումն արգիլած էր, վերջերս արտօնած է արմտեաց արձակումն։ Այդ պատճառաւ անգլիական բազմաթիւ շոգենաւք Օտեսա ու Խրիմ պիտի երթան ցորեն առնլու համար։ Իրաց այս վիճակէն յայտնի կ'երևի թէ մայրաքաղաքիս մէջ հացի գինն աւելի պիտի նուազի։

— —

ՔԻԻՐՏ ՀԵԾԵԼԱԶՕՐԻ

Յայտնի է թէ Համիտիէ հեծելազնդին մայրաքաղաքս գտնուող յիսուն և չորսի չափ սպայք յառաջիկայ շաբաթի օր իրենց տեղերը պիտի ուղեւորին։ Ասոնց համար հարկ եղած համազգեստներն են։ չինուած ըլլալով, քիւրտ սպայք այդ հագուստներով ներկայ պիտի գտնուին ուրբաթ օրուան Սէլամլըքի հանդէսին։ Կայս. թիկնապահ գնդապետ Վէհպի պէյ և ուրիշ սպայք մինչև Տրապիզոն պիտի ուղեկցին քիւրտ սպայից։ Կայս. Իրատէ մը հրամայած է ամեն հոգտանելի որպէսզի քիւրտ սպայք ամենայն հանգստութեամբ երթան մինչև Տրապիզոն։ Կայս. սոյն հրամանին վերայ՝ շոգենաւին մէջ հարկ եղած ուտելիքներն ալ։ պատրաստուած են։

Քիւրտ սպայք մայրաքաղաքէս պիտի մեկնին աւստրիական շոգենաւով։

— —

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐՔ

Թուրքիոյ և Ռուսիոյ միջև վերանորոգելի առեւտրական դաշնագրոյն համար կազմեալ յանձնաժողովն երեկ ի Նիսա դումարեցաւ ընդ նախագահութեամբ Արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Վսեվ. Յարութիւն փաշայի։ Յանձնաժողովոյ կատարած խորհրդակցութիւնքը բաւական յառաջ տարուած են և այժմ միայն մէկ երկու կէտերու քննութիւնք կը կատարուին, որով խորհրդակցութիւնք ի մօտոյ պիտի աւարտին։

— —

ԴԱՇՏԱՑԻՆ ՀԱՆԴԷՍ

Մոլային վարժարանի ուսուցիչք և աշակերտք եւս երէկ Բեաղրտխանէ գնացին, ուր հացկերոյթ մը տուեցաւ իրենց։ Զինուորական նուագածուաց խումբ մը մինչեւ վերջը նուագեց։ Աշակերտք երկու անգամ ճաշեցին և մինչեւ իրիկուն զբօսանք ըրին մարմնամարզի փորձերով և այլն։ Վեհ. Սուլթանին լուսանկարչապետ Ապտուլլահ եղբարք թէ՛ հացկերոյթէն առաջ և թէ հացկերոյթի ատեն բոլոր ներկայից խմբովին լուսանկարները պատրաստեցին։ Վարժարանին ուսուցիչք ու աշակերտք հանդիսաւոր բարեմաղթութիւնները ըրին վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։ Երեկոյին իրենց տեղերը դարձան։

— —

ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երէկ մայրաքաղաքս հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ, յերուսաղէմ Ցունաց և Լատինաց միջև եկեղեցւոյ դեռնի մը խնդրոյն առթիւ ծագած անհամաձայնութեան պատճառները քննելու համար տեղական կառավարութիւնը քննութեանց ձեռնարկած է։

— —

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԼԻՒՐ

Կրէտէի առողջապահական խորհուրդն յայտարարած ըլլալով թէ ֆը բանական կարգ մը ալիւրներ ջասակար են առողջութեան, Մարսիլիոյ Առեւտրական Սենեակը վախնալով որ ալիւրի արտածութիւնը չնուազի այս պատճառաւ, բողոքած է ֆրանսական կառավարութեան որ հեռագրաւ հրահանգ ուղղած է Հանոյի ֆրանսական հիւպատոսին և Կ. Պոլսոյ դեսպանատան։

— —

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ

Հեռագիրը ծանոյց թէ Կ. Պոլսոյ իտալական դեսպան Պառոն Պան իր պաշտօնին գլուխը պիտի դառնայ մօտ օրէն։ Ըստ նորագոյն տեղեկութեանց, դեսպանն իմանալով որ իր կին ծնընդաբերութեան հետեւանօք հիւանդ է ի Փարիզ, Հռոմէն փութանակի մեկներ է դեսպանուհւոյն քով։ Հետեւաբար իւր ի Կ. Պոլիս ժամանման թուականն յայտնի չէ։

—Հռոմէն կը գրեն թէ Պ. Ռոսիթառաքա Կ. Պոլսոյ իտալական դեսպանատան կցորդ անուանուեր է։

— —

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆՔ

Սպահ կիմանայ թէ Զէրչեան Տիգրան աղա, որ անցեալ օր մնանկացած էր հինգ-վեց հազար ոսկի պարտքով, բանտարկուեր է, որովհետեւ պահանջատերք յայտարարած են թէ խաբդախութեամբ մնանկացած է։

Նոյն թերթին տեղեկութեանց համաձայն, պատուաւոր վաճառականաց և յանձնակատարներու ոմանց պարտաթուղթք և փոխանակագիրք բրութէսթօ կ'ըլլան, որովհետեւ առեւտուրներու կայուն վիճակին պատճառաւ չեն կրնար որոշեալ պայմանաժամուն հատուցանել իրենց պարտքը։

* *

Սպահ հետեւեալ լուրն եւս կը հաղորդէ։

Մաքսատան ապրանք վաճառող Տէմիրգաբուլեան եղբարք, որք ժամանակ մը վստահելի վարկ մը ունեցեալ կը կարծուէին, վերջերս դադրեցուցած էին իրենց վճարումներն և պահանջատերք կնոյ ներքեւ առած էին նոցա վաճառատունն ի Պոլիս Սուլթան Համամ Մէհմէտ Փաշա խանին մէջ։ Ժամանակ մը յետոյ այդ վաճառատուն բացուելով խանին սենեկապահը գնած էր գտնուած ապրանքներն 370 ոսկւոյ և պահանջատերց միջեւ գոյացած իրաւախոհութեան մը վրայ հարիւրին քսան համեմատութեամբ բաշխուած և իրաւախոհութեան գիրն ստորագրուած էր։ Պահանջատերք յետոյ լսելով որ Տէմիրգաբուլեան եղբարք սենեկապահին միջոցաւ տասը հակ ապրանք փախցնել տուած են, յատուկ մարդ մը սպասցնել կուտան և անցեալ օր սենեկապահն երբ այդ փախցուած ապրանքներն իւր վարձած մէկ տեղը փոխադրել կուտար, կը բռնեն։ Արդ, պահանջատերց կողմէ տրուած խնդրագրոյ մը վրայ՝ ծովային առեւտրական դատարանն որոշած է պաշտօնապէս մնանկացեալ հռչակել Տէմիրգաբուլեան եղբայրներն և ձերբակալել տալ զանոնք։

— —

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆՆ

Ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտոֆ, ընդհ. հիւպատոս, Պ. Պ. Իվանոֆ և Զմիռնոֆ որք շաբաթ օրը դեսպանատան պահակ Բուլգէր շոգենաւով Միտիլլի ուղեւորած էին զբօսական պըտոյտ մը կատարելու, այսօր մայրաքաղաքս կը դառնան։

Ռուսական ընդհ. հիւպատոսարանի թարգմաններէն Պ. Եոսիֆ Սթռանոֆ, որ Կիորկիյ Մեծ Դքսին Կ. Պոլիս գտնուած միջոցին՝ Ն. Բարձրութեան հետեւորդ նը շանկուած էր, շափիղայով պնուած ոսկեձոյլ ծանրագին պրոշ մը ընդունած է իբր նուէր։

—Գերմանիոյ հեռագրական և թղթատարական նախարար Պ. Ֆոն Սթէֆէն Օշէն շոգենաւով նախընթաց օր մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս յԱթէնք։

—Կ'ըսուի թէ Օսմ. Կայս. Պանքայի պաշտօնեայներէ մին օտար վիճակահանութեան մը քառորդ տոմակովը 75,000 ֆր. շահեր է։

—Սեբաստիայէն կը գրեն թէ տեղւոյն ֆրանսական դեր. հիւպատոսարանի թարգման Պ. Սեդրակ Խարահեան հրաժարական տուած է իր պաշտօնէն։

—Բարձր. Խտիվին եղբայր Հիւսէին փաշա յունիս 6 ին Ալեքսանդրիայէն պիտի մեկնի Խտիվիէի Տաւոլէթ շոգենաւով, Կ. Պոլիս գալու համար։

—Քիրեաքօ Հաճորուլոյի մարմինը Փարիզէն մայրաքաղաքս պիտի բերուի Պալաքլէի յունոց գերեզմանատան մէջ թաղուելու համար։ Պ. Հաճորուլօ մեծահարուստ և մարդասէր անձ մըն էր։

—Թիւնէլի վարչութեան տնօրէն Պ. Ալպէրթ մայրաքաղաքիս ամերիկեան դեր. հիւպատոս անուանուեր է և առաջամբէս պիտի վարչ ընդհ. հիւպատոսարանի գործերն ի բացակայութեան Պ. Սվիննէյի, որ արձակուրդով Ամերիկա կ'ուղեւորի։

—Երէկ ժամ 8 ին Օրթագիւղի Փորթուգալ փողոց տան մը պարտիզին մէջ գտնուած չէնքի մը մէջ, ուր ածուխ ալն կար, հրդեհի սկզբնաւորութիւն մը տեղի ունեցաւ, սակայն դրացիք ժամանակին իմանալով վտանգին առաջն առին։ Այդ չէնքին մէջ ածուխէն զատ կար նաեւ վեց ամսուկ քարիւղ։ Այս դէպքի առթիւ այլ ընդ այլոյ զրոյցներ կը շրջին և կ'ըսուի թէ այդ չէնքին մօտ գտնուած ուրիշ տուն մը ապահովագրեալ է եղեր։ Գիւղին ոստիկանութիւնը անմիջապէս քննութիւններ բացած է հրդեհի պատճառն հանկնալու համար։ Երէկ նոյն գիւղին մէջ Տէրէ Իլի ուրիշ տունէ մը եւս հրդեհի սկզբնաւորութիւն մը տեղի ունեցաւ, սակայն ադոր ալ առաջն առնուեցաւ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՅՈՒՆԻՍ 9 ԹՈՒԱԿԱՆԱՆ

ԶԱՐԴ ՔՐԻՍՏՈՆԷԻՑ Ի ԶԻՆԱՍՏԱՆ

Շանկայէ կը հեռագրուի թէ ծանր խռովութիւնք ծագած են վերստին ի Վուհու մերձ ի Քեանքինկ։ Սպանեցան մաքսապահ մը և միսիոնար մը։ քանի մը տուներ հրկիզեցան։ Եւրոպացւոց կանայք և զաւակունք ազատեցան։

—Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Ռիպօ հեռագրաւ խիստ հրահանգներ ղրկեց Փէքինի ֆրանսական դեսպանին՝ ի մասին ֆրանսացի միսիոնարաց ջարդին ի Զինաստան։

ՍԻՆՖԷԼԻԻ ԱՐԿԱԾ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

Քաբթան Աթանասի հրոսախմբին ի Սինէգալի կատարած չահատակութիւնն ի մանալուն պէս, պուլկար կառավարութիւնը փութաց իմացնել Բ. Դրան թէ պատրաստ է օսմ. իշխանութեանց օգնել աւազակները բռնելու համար։ Եւ միջոցներ ձեռք առնուած են սահմանագլխի երկայնութեան վրայ, թող չտալու համար աւազակաց որ Արեւելեան Ռումէլի մտնեն։

—Պուլկարի գաւառին պուլկար ոստիկանութիւնը ձերբակալեց թուփառիկ ցեղի մը պատկանող մարդ մը, որ այժմ իւր հօտերը կ'արածէ օսմ. սահմանագլխին վրայ և ձեռը պատսպարեր է Աթանաս աւազակապետը։ Պուլկար կառավարութիւնն անոր խոստացաւ պատժոյ չենթարկուիլ, եթէ օգնէ յիշեալ աւազակները բռնելու։

—Պուլկար կառավարութիւնը սահմանագլխի բնակչաց ծանոյց թէ 5000 ֆր. պարգեւ պիտի տայ Աթանասի խմբէն ձերբակալուած մէն մի աւազակի փոխարէն։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովը չարունակելով մաքսերու վրայ ընդհանուր վիճաբանութիւնը, մաքսէ զերծ կացոյց խոզակներն, ի դիւրութիւն մեսաքսային ճարտարագործութեան ի Ֆրանսա։

—Ֆրանսայի Մերակոյսը ցորեններու վրայ մաքսը զեղչող օրինագիծն ընդունեց։

ԴԷՊԵՐԸ ԻՆ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Ֆէրտինանտ իշխան Քարլսպատ գնաց՝ Ջուրբեր մնելու։ իւր բացակայութեան միջոցին Պ. Սթամպուլով խնամակալ կարգուեցաւ։

—Թուրքեւպուլկարական յանձնախումբն աւարտեց Ռուսափի բոմաքներուն (մահմետական պուլկարներուն) գործին քննութիւնը։ Այս մարդիկ ոչխարի տուրքը զլացած լինելով, զօրաց հետ ընդհարում մը տեղի ունեցած էր։ Յանձնախումբն հաստատեց թէ պուլկար զօրքերն Արեւելեանռումէլիի սահմանէն դուրս չեն ելած։

—Պուլկարական ժողովրդային զինուորութեան մէկ մասը կոչուեցաւ եռօրեայ զինավարժութիւն կատարելու։

ԱՐՁԱՌՔ Ի ԹՈՒՐՔԻԱ

Հելլէն կառավարութիւնը Պրուսայի նահանգէն, Վոսփորի արեւելեան եզերքէն և Տէրէ Աղաճի նաւահանգիստէն ի Յունաստան եղներու և գոմէշներու ներածումն արգիլեց՝ արշառական ժանտ տենդի գոյութեան պատճառաւ։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ

Ռուտինի մարքիզն Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովոյն մէջ հարցապնդման մը պատասխանելով՝ ըսաւ թէ Իտալացի թղթակից Պ. Քանթալուբիի Աւստրիայէն արտաքսման վրայ բացատրութիւն չի կրնար և չուզեր տալ, զի բացատրութիւն չէ խնդրած Վիեննայի կառավարութենէն, և չընդունիր որ ուրիշ կառավարութիւններ իրմէ բացատրութիւն պահանջեն, եթէ ինք թղթակից մը արտաքսէ Իտալիայէն։ Իտալեան արքայական գերդաստանի անդամոց պատկերներուն յԱւստրիա վաճառումէն յառաջ եկած խնդրոյն գալով, աւստրեան կառավարութիւնն ինքնաբերաբար տուաւ պէտք եղած բացատրութիւններն։ Եթէ իրաւ է որ Հռոմի վառօդարանի պայթման զոհերուն ի նպաստ Թրիեստէի մէջ բացուած հանգանակութիւնք արգիլուեր են աւստրեան իշխանութեանց կողմէ, լաւ պատճառներ պէտք է կենան առ այդ, կ'ըսէ Իտալիոյ նախարարապետն, որուն վերջին խօսքն այս է թէ Իտալիա Աւստրիոյ հետ այնքան բարեկամ է որ Աւստրիա տհաճութիւն չի կրնար ցոյց տալ իւր նիզակակցին՝ Իտալիոյ դէմ։

ՋԱՆԱՁՈՒՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ռումանիոյ թագաւորը 25000 Ֆրանք նպաստեր է հանգուցեալ Յովհան Պրաթիանոյի յիշատակարանին կառուցման։

—Վէսուվի մէկ նոր բերնէն լաւայի լայն հոսանք մը դուրս եկաւ։

—Շուէյտի գահաժառանգն ինֆլուենցայէ բռնուեցաւ։

—Գահիրէէ կը ծանուցուի վաւերական աղբիւրէ թէ հնտախտի ոճ է դէպք չի պատահած Եգիպտոսի Տելթային մէջ կամ ուրիշ կողմերը։

—Փարիզի օսմ. հիւպատոս Պ. Էլիէզն կաթուածակար մեռաւ։

—Լիսպոնէ կը ծանուցուի թէ դրամական տագնապը սաստիկ մտահոգութիւն կը պատճառէ։ հնչուն դրամ խիստ սակաւագիւտ է։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա 29 Մայիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ		
3 տար. Լոնդրայի վրայ		109
3 » Բարիզի »		23
Օսմանեան Քոնսոլիտ		
Երէկ երեկոյ գոց. (Մնաց. Ի մէջ)		20 8
Բերայի մէջ	»	— —
Նոր տարուան բացուելուս		20 07 1/2
Նոր տարի	»	20 07 1/2
Թահվիլաթք Օսմանիէ երկ երեկոյ		79 25
» » Ժամ 5ին		79 27
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐՏԱՔԻՆ		
Փոխառութիւն	A Մէջի	43 3/4
»	B »	23 5/8
»	C »	20 07
ՑՈՒՑԱՆԻՇՔ		
Լոնդրայի Լաճառի	Ամիս	5 5
Բրիւսէլի Ժէնեւրայ	»	9 8
Ֆրանք ալ Գաճառ	»	6
Ամս. Շահմ Ի վրայոց	»	4 32
Ռեժիմ	»	15 13
Թրամուէյ	»	590
Բանկայի երկրաթուղի	Ֆր	72 1/2
Բանքերաթուղի Լավրիօնի	Գ. Կ.	150
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՒ		
Օսմանեան ոսկի	Լիր.	100
20 Ֆրանքոց	»	87 18
Անգլիական ոսկի	»	110 13
Մարք (գերմանական ոսկի)	»	107 30
Ֆորեցիալ	»	90
Ֆրանկ	»	51 15
Ասպրի Թղթադրամ	»	7 74
Ռուսի դրամ. (Ռուբլի)	»	108 2
Հինգնոց	»	103
Մէթալիք	»	101
Գանգիսէ	»	19
Տիկոս Ղալաթիոյ Ցանցատի	»	7

ԵՒՐՈՊԱԵԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 9 Յունիս, ժամ 3 վայր. 18 երկար.

Ֆրանսական Լրանք 3 %	95 27 1/2
» » 4 1/2 %	104 95
Օսմանեան քոնսոլիտ Մէջի Գ.	18 55
Օսմանեան երկաթուղի	72 25
» Ռեմիի բաժնեթուղթ	351 25
Պանք Օթոման	586 25
Օսմէթէթ մէնեջրալ	— —
Գրեքոք Լրանք	787 50
Իտալական Լրանք 5 %	93 30
Հունգարական 5 % (1884)	441 75
Բրիոշիէթ Թիւրք (1890	417 50
Ոգեկոչական մուրճալ	486 25
Պանք ալ Բարի	805
Ամ. մաքս. արժէթուղթ	458 75
Լիս Թէնթօ	583 75
Մեսիտիէ	682 50
Օսմանիյէ (Օսմանեան քոնսոլիտ)	363 12 1/2
Շէնք ընտրուած վրայ	— —

Լոնտրա, 9 Յունիս, ժամ 6 վայր. — երկար.

Ենգլ. քոնսոլիտ	95 3/16
» Մէջի գոց.	18 1/4
» » »	43 3/4
» » »	23 5/8
» » »	18 1/4
Եգիպտական 1877	— —
Ֆրանք Եգիպտացի	13 1/4
Գրաստական մէջտեղ (Ֆրանք Ֆրանք)	96
» » Լրացեալ 1890	91 5/8
Լիս Թէնթօ	23 1/2
Ամերիկայ (գոնա. Լրացեալ)	101
Լրացեալ Գերմանական 3 %	87 1/2
Գերմանական »	68
Գերմանական 1890	99 1/4
Այլազգի երկաթուղի	21
Գասապայի երկաթուղի	16
Գերմանական Բաղդատի վրայ	25 495

Վիեննա, 9 Յունիս, ժամ — վայր. —

Գերմանական երկաթուղի	34 70
» Ռեմիի բաժնեթուղթ	161 75
Գերմանական Լոնտրի վրայ	117 70
» Փարիզի »	46 40

Պերլին, 9 Յունիս, ժամ — վայր. —

Գերմանական Լոնտրի վրայ	20 32
» Փարիզի »	80 50
Բուդապէշտ	241 1/2
Գերմանական երկաթուղի	73 70
Գերմանական քոնսոլիտ Մէջի Գ.	18 30

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 9 Յունիս, ժ. 3 վ. 48 երկար.

Ֆրանսական Լրանք 3 %	95 25
Օսմանեան քոնսոլիտ Գ.	18 57 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	72 25
Օսմ. Ռեժի	350
Բրիոշիէթ Թիւրք	417 50
Օսմ. Մաքս. արժէթուղթ	458 75
Պանք Օթոման	586 87
Լիս Թէնթօ	583 75
Սուէզի ժէնէրալ	— —

Հրապարակը դանդաղ վիճակի մէջ է։

ՊԱՊՈՒԿԸ

. . . Մուրճն ի լուսուն կուգար, սև պատռուած շրջազգեստին տակէն կախած մուրացկանի տոպրակն, որ աջ կուշտին վրայ ահագին ուռ մը կը ձեւացնէր։ Գըլուխը կը պլլէր հնութենէն գունատած շալ մը, որուն երկու ծայրերը վզէն անցնելով խաչաձեւ՝ կոկորդին վրայ խոշոր կապ մը կը յօրինէին։ Ոտքերն, առանց գուլպայի, կ'անցնէին ծանր, լայն ու երկար ոտնամաններու մէջ, որք ծուխի ծուխի եղած շրջազգեստին տակէն ամեն մէկ քայլափոխի յաջորդաբար կ'երեւէին, և որոց վրայ սեւեռած էր յարաժամ իր կլոր, հիւծած և անմիայն աչուքները՝ քայլած ատեն։ Աջ բազուկին տակ կը սեղմէր լաթի թանձր կոր մը՝ չորսի ծալուած, որ հաւանօրէն իր մէնթէն էր՝ հազարաւոր կարկտաններով ծածկուած։ Գուազան մըն ալ ունէր՝ ծայրը թեթեւակի կոր և ձեռաց չափումն աղտոտած։ Ի մի բան, քուրջերու մէջ պլլուած փաթթուած ողորմ զանգուած մըն էր, գթութիւն ու արգահատութիւն հրաւիրող, որուն տեսքն այնքան կ'ազդէ վրադ որ գիշերն երազիդ մէջ երբ տեսնես զայն՝ արհաւալից ընդոստում մը կ'ունենաս։

Ու կերթար կը մտնէր եկեղեցւոյն դռնէն ներս, ձախ կողմը գտնուած անկիւնը կ'ուղղուէր, և հոն, տխուր կիսաստուերներն մէջ, կը փռէր իր մէնթէն, ոտնամանները կը հանէր, ինքն իր վրայ կը կծկէր՝ գլուխն ուսերուն մէջ քաշած ու բազուկները կուրծքին վրայ ծալած։ Շուրթերն, որք ակռաներու բացակայութենէն ներս քաշուած էին՝ քիթին ու թուշին կիսաշրջանակի ձեւ մը տալով, աղօթք մը կը մրմնջային, դողդոջ ձեռքով խաչի պէս բան մը կը հանէր, և ապա աղոտ լաթ մը փռելով առջեւը՝ կը սկսէր մուրալ . . . Խորհրդաւոր միանգամայն արգահատելի էր այդ վաղեմի կնան վիճակը. ո՞ւսկից կուգար, ի՞նչ էր անունն, ոչ ոք գիտէր. «պալուկ» կը յորջորջէին զայն. ամեն առտու իր այդ յաւիտենական միօրինակ կերպարանքովը, շարժուելովը, քալուածքովն ու ոտնամաններովը կը դառնար փողոցն անկիւնն ու կը քաշուէր եկեղեցւոյ դրան այն մութ անկիւնն ու կը մուրար։ Եկեղեցի յաճախող ջերմեռանդներէն շատ քիչեր՝ այդ տխուր ու մռայլոտ մուրացիկին վրայ ի գուք շարժելով՝ տասնոց մը կը նետէին լաթին վրայ, ուր կ'երկնար անմիջապէս պալուկին չոր, կռնծած ու երակներով ծածկուած ձեռքն, ու ցնցոտիներուն մէջ աներեւոյթ կ'ընէր դրամն։ ողորմութիւն ստանալն երեսը չէր նայեր, միայն, երբ տասնոց մը գար արատ մը յօրինել թուլ լաթին վրայ, շուրթերը կ'երերային, իբրեւ միակ նշան շնորհակալութեան։

Բայց, ո՛վ զարմանք, ահա գլուխը վեր կ'առնէ, աչուքները, մարած ու մթին աչուքներն յանկարծուստ փայլակ մը կ'արձակեն, կծկեալ դէմքը կը վերմանայ, կը թուլնայ, կ'անուշնայ, եւ . . . ժպիտ մը, անակնկալ ժպիտ մը շուրթերը կը կծկէ, ձեռքը կ'երկնցնէ աշխուժիւ դէպ այն անձն որ տասնոց մը կը դնէր հոն։ Ցեսոյ, մարդը կը հեռանայ, կը հեռանան ժպիտն ու զուարթ արտայայտութիւնը. մռայլը կը պատէ վերստին և գլուխը կ'ինկնայ կուրծքին վրայ անշարժ եւ տխրաստամակ՝ ինչպէս էր առաջ։

Ո՞վ էր այդ մարդ։

Ամեն առաւօտ, ժամը ճիշդ երկուքին, այլանդակ սիլուէդ մը կ'անցնէր եկեղեցիին փողոցէն, կռնակին վրայ խոշորկեկ սապատով, անութին տակ անբաժանելի հինցած հովանոցով, խոտորնակ նայուածքով, իւղոտ ֆէսով, պատռտած ու գունաթափ զգեստներով, խորշոմեալ դէմքով եւ ահագին կիսակիսկիներով։ Շատ բաներ կը պատմուէին վրան, իբր թէ երիտասարդութեանը չռնդալից և ցոփ կեանք մը վարած էր, թէ մեծ հարստութիւն մխած էր, թէ գեղեցիկ էր, թէ սիրային արկածներ ունեցած էր, թէ . . . եւ երբ մտածուի որ այս ամենն անցեալը կը կազմէին այն անձին որ այժմ իր անհեթեթ ու տեղեր կերպարանքովն ուեթեթ կը ներկայանար մեզ, այդ ամենն ուրիշ բան չէին թուեր եթէ ոչ առասպելներ կամ առեղծուածներ, վարպետորդիներէ կամ ընդվզայրաներէ յերիւրուած։ Բարեսիրաները «մարդուկ» կանուանէին զայն, իսկ չարամիտները «խամպուռ»։ Կ'երեւէր նա փողոցին ծայրէն, կուզը անկած, խոտորնակ նայուածքը մէկ կէտի վրայ յառած եւ ծանր ոտնամանդերովը սալարկին վրայ անխորժ ժխոր մը հանելով. ու կը մօտնար եկեղեցւոյն դրանը, յանկարծ բիրտ ու արագ շարժումի մը ձեռքը ծոցը կը խոթէր, եւ աշխուժիւ ներս մտնելով՝ կը մօտենար մուրացիկին ու տասնոց մը կը դնէր անոր դողդղացող ձեռքին մէջ։ Սրտաշարժ բան էր տեսնել այդ երկու խեղճուկ եւ թառամած էակներու միմեանց հանդիպումն առաջ եկած վայրկենական ոգեւորութիւնն ու վաղանցուկ տագնապն. ի՞նչ ունէին, միթէ կը զգայի՞ն, միթէ հրապուրուա՞ծ էին իրարմէ, միթէ կը սիրէի՞ն զիրար. սէ՞ր, այդ տարիքին մէջ, ուր արիւնը սառած, զգացումներն չքացած, խանդ ու ուիւն յաւէտ կորած են, եւ սակայն ուրիշ ի՞նչ մեկնութիւն տալ վատացած կեանքի այդ անակնկալ հուրքին, այդ երիտասարդական բորբոքման։

Եկեղեցւոյն դուռը փակուելու պահուն, պապուկը կը մեկնէր կորաքամակ, մութը կ'ինկնէր՝ անսահման սեւ վարագոյրի պէս ծածկելով տամարին վեհաշուք և հսկայակերտ իրանը, վերջին անցորդներու ոտքի ձայնը լռութեան մէջ կ'անհետէր, գնդեղէնն իր եռանքի յետին երկիւղած հառաչը կ'ուղղէր դէպ երկինք, ու լռութիւնը թաւատրած կ'ինչէր։ Եւ բնութեան այս ամեն մեքենական ու յարանման արտայայտութիւններէն ետք, երբ մէկը գտնուէր եկեղեցւոյն մօտ, պիտի լսէր ոտից դանդաղ թրդրդուք մը որ համատարած լռութեան հետ կարծես կը խաղար՝ հրճուանք զգալով զայն վրդովելուն։ Մութին մէջէն կը յառաջանայ ստուեր մը . . . մարդո՛ւկը, կը մօտենայ հաստակառոյց երկաթապատ դրան, վեր կ'առնէ իր գետնայած ակնարկն ու կը նայի. երկու վայրկեան կը մնայ այդպէս, արձանացեա՛լ, հոգւոց մը կը հանէ, կը դառնայ յանկարծ, հովանոցը կը տեղաւորէ անութին տակ, կուզը կերերցնէ անգամ մը ու կանթեղին դեղնաշորթ լուսին մէջէն կերթայ, կանհետի։

Ամեն օր այս բոլոր մթին ու խորհրդաւոր գործողութիւնները կը կատարուէին մեքենական ճշգութեամբ և անվհատ միօրինակութեամբ. մոլեգին բան մը կար այդ անծանօթ ծերունւոյն անսովոր ընթացքին մէջ, մոլեգնութիւն՝ որ եւս առաւել ահաւոր կը դառնար իր արտաքին հանդարտիկ երեւոյթովն ու անզգած դէմքովը. խուլ, կատաղի բան մը կ'եռեալէր, կը պտուտէր անոր մէջ, չեմ գիտեր ինչ, այլանդակ սէր մը, ծերութեան վայրագ քմահաճոյք մը, հեշտասիրային այն մոլեգին զգրգռումներէ մին զոր ոչ մէկ կերպով կարելի է բացայայտել։

Զմրան սառնաշունչ օր մըն էր. բնութիւնն զգեստաւորուած էր ձիւնեղէն ըպիտակ հանդերձով, ու մթնոլորտին մէջ, ուր սաստիկ հով կար, ձիւնի առկախ ովկէան մը կը տարուբերէր։ Շատ հաճելի բան չէր այդ օրին դուրս ելնել. իրաւ, բնութեան այս բանաստեղծական հանգամանքը տեսնել կ'արժէ, բայց սեւեկիդ պատուհանէն, երեսդ ու ձեռներդ կրակարանին տուած։

Եւ այդ օրին տեսայ պապուկն որ գաւազանին վրայ յենլով և մինչեւ ծունկերը ձիւնին մէջ թաղուելով՝ կը յառաջանար կամաց կամաց և աքլով. գունատկլոր իրանը ձիւնին վրայ բաւական ուշագրաւ ու քիչ մըն ալ ծիծաղաշարժ ձեւ մը կառնէր, կը դողա՛ր, կը սարսռա՛ր. բայց կուզէր երթալ, հո՛ն, անկիւնը, մի՛շտ, եթէ կրակ իսկ թափէր երկինքէն. Կէս ժամ ետք, միանոյն քայլերու չաղին վրայէն, ուրիշ մէկը կը յառաջէր դէպ ի եկեղեցւոյն դուռը. «խամպուռն» էր որ ստակը դնելով պապուկին ցրտաասրսուռ ձեռքին մէջ՝ կը հեռանար կորագլուխ և խուն ինչ տխուր։

Երբ իրիկունը ժամկոչն եկաւ եկեղեցւոյն դուռը գոցելու, տեսաւ որ պապուկը ինքն իր վրայ կքած մնացեր էր հոն։ Անմիջապէս խմաց տուաւ միւս ժամկոչներուն ու քահանային, որք եկան, վերուցին հէք պառաւն, որ, արդարեւ, մեռած էր այդ պաղ քարին վրայ լուռ ու մունջ։ Աջ ձեռքին սեղմ մատներուն մէջէն տասնոց մը գտնուեցաւ։ Դրացիներէն նուազ քարտիներն, արգահատելով, եկեղեցի գացին։ արարողութիւնը սովորականէն կարճ տեւեց. տէրտէրն աղօթք մը լիրտեց ու ժամկոչներն ալ ուսերուն վրայ զարնելով հաղն ուր նետած լին մարմինը, գերեզմանատուն վաղցուցին։

Մարդուկը, գիշերուան որոշեալ ժամուն, անցաւ դրան առջեւէն, ու, աղէտին անգիտակ, դարձաւ, հոգւոցն հանեց և չտապաւ մեկնեցաւ։ Առտուն, տոպիկ տոպիկ ու հանդարտ կերպարանքով մերձեցաւ եկեղեցւոյ դրան, և տասնոցն հանելով՝ ներս մտաւ։ քիչ մը սարսափած... պարապութենէն զոր աչաց պատրանքի մը վերագրելով, մինչեւ անկիւնը գնաց, ի զո՞ւր, չիկար հոն չէր. ոտուքները քարկրտեց. ձեռներովը պատը շօշափեց, խուլ հեծիւններ ելան կ'ելլէին, դարձաւ, նորէն դարձաւ, և պատակեղէք վերջին կաղկանձ մը արձակելով՝ ինկաւ . . .

Եւ հիմակ, ամեն առաւօտ, նոյն ժամուն, սգաւոր ծերունին, որ ահռելի կերպով կը նիհարնայ և կուզը կը խոչորնայ, կը մտնէ եկեղեցւոյն դռնէն ներս ու անկիւնը, մութին մէջ, բան մը կ'ընէ խկոյն ու կը մեկնի.

Հետաքրքիր եղայ դիտել թշուառ մարդուն այդ խորհրդաւոր շարժումները։ Ծածկուեցայ անկիւն մը ուսկից անկարելի էր երեւիլ, եւ տեսայ ծերունին որ գաղտագողի ակնարկ մը նետելով չորս բոլորը, ծնրադրեց, գլուխն երկնցուց և սկսաւ տենչանօք պատը լզուբառել։

ԵՐՈՒԱՆԴ

ՍԳՈԴԻ ՄՕՏԻՒ ԶԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 25 սեպտ. 1889

Պարոնայք Սգոդ և Պուռն,

Ցարմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սգոդի Օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունենալով մանկանց խուլային և անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հմայ և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախանձեալ համարուելու է Մօտիս ձկան իւղէն և կը յանձնարարեմ զայն։

ՏՊ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ

ԼԻՒՆԻՕՆ L'UNION

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԻՄ ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

Հաստատեալ ի Փարիզ, իւր կեդրոնավայրն, Պանք փողոց, 15

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԺԻՒՂ ՀԻՄՆԵԱԼ 1829 ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ	» 6,700,000
Գանձելի ապահովագրին (Բոնֆ)	» 63,770,000
1890ի հասոյթք	» 15,000,000
Հրդեհի միաստուց վճարուած	» 160,570,000

Պ. Պ.
Ա. Տ'ԷՅՇԹԱԼ, Նախկին երեսփոխան, Նախկին վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, Նախագահ Ֆռանսայի Հարաւային երկաթուղեաց ընկերութեան, ՆԱԽԱԳԱՀ
Ս. ՄԱԼԷ, Մալէ եղբարց Դրամատունէն, Նախագահ «Բարի-Լիոն-Մէտիթերրանէ» երկաթուղեաց ընկերութեան, Նախագահ Օսմ. կայս. Պանքայի, ԴԵՐ-ՆԱԽԱԳԱՀ ԻՒՆԻՕՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ.
Թ. ՕՏԷՈՒ, Նախկին դրամատեր, Նախագահ Վիէյլ Մոնթանելի և Էբինֆաքի ածխահանաց Ընկերութեան.
Ս. ՀԻՒՐՍԷԼ, Նախագահ Մէլիւզինի՝ Ծովային Ապահովագրական ընկերութեան.
ՀՐԴԵՀԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ՇԱՌԼԸ ՌՕՊԼԻՐ. Նախկին պետական խորհրդական, ՏՆՕՐԷՆ — Պառօն Ժ. ՍԸՌՌԷ, Նախկին ելմտական քննիչ, ԴԵՐ-ՏՆՕՐԷՆ

Պ. Պ.
Ս. ՃԷՅՄՍԸՆ, Հօթինկէր և Ընկ. դրամատեարց տուներն.
Ֆ. ՄԻՇՕ, Նախկին Նախագահ Սենի Առեւտրական Դատարանին, վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, վարիչ Ֆռանսայի Հիւսիսային երկաթուղւոյն.
Հ. ՄԻՐԱՊՕ, Միրապօ Բաքար, Բիւրարի և Ընկ. դրամատեարց տուներն.
Ա. ԹԻՒՐՆԷՅՍԸՆ, Լանսի երկաթուղեաց Ընկերութեան վարիչ.
Ա. ՎԷՐՆ, Վէրն և Ընկ. դրամատեարց տուներն, վարիչ Ֆրանսական պանքայի, տեսուչ Ֆռանսայի Հիւսիսային երկաթուղեաց ընկերութեան, վարիչ Օսմ. պանքայի.
ԿԵՆԱՑ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ԱԼՊԻՐ ՅՈՒՌ, ՏՆՕՐԷՆ — ԷՕԳԻՆ ԼԸ ՍԷՆ, Դեր-Տնօրէն

ԿԵՆԱՑ ԺԻՒՂ ՀԻՄՆԵԱԼ 1828 ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ	» 93,800,000
Կենաց համար վճարուած	» 59,000,000
Ապահովագրեալ գումարը	» 243,580,000

Ընկերութեան դրամատեարք ի Կ. Պոլիս. ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Մասնաւոր Տնօրէնն Կ. Պոլսոյ, ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ, Կալաթա, Մահմուտիէ փողոց, Քամանտօ Պանդայի դիմաց, Երամեան խան, Թիւ 2

Արուեստից պաշտպան մեր Ինքնակալին՝ Օգոստ. Սուլթանի ամենաբարձր գնահատութեան արժանացած ընտրելագոյն Ֆանէլա ապրանքներէ մեծ քանակութեամբ ի վաճառ կը հանուին այս անգամ մեր հիւսարանին մէջ

Վ. ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ ԵՒ ԵՂԲ.

Մահմուտ փաշա, Ֆիւրքֆիխան Թ. 26

Հիւսարանը Ֆրանսական գերազանց ապրանաց նոյն և նմանը պատրաստելէ զատ, յամախորդաց կ'ընծայէ մեծամեծ առաւելութիւններ թէ՛ գնոց ժամանութեան և թէ՛ ապրանաց դիմացկունութեան եւ չի քաշուելուն կողմանէ։

Ըստ խնդրանաց կրնան պատրաստուիլ մետաքսէ չքեղագոյն չապիկներ ամառուան տաքը զովացնող։

Անխառն բրդէ բարակ և թանձր, մանածէ, ալն, Արանց, կանանց և տղայոց համար։

ՁԱՓԻ ՎՐԱՑ ՑԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ։

Պարզ ձեւերով եւ ըստ խնդրանաց, ամենէն նրբաճաշակ անձանց քմահաճոյքին յարմարող ձեւերով պատրաստութիւն։

Ցաճախորդք վերջին ծայր գոհ պիտի մնան մեր ապրանաց ազնուութեան, տեսակին, գնոյն, դիմացկունութեան եւ այլն մասին։ 271 ՈՐՈՇ ԳԻՆ

THE BRITISH AND FOREIGN

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ

Դրամագլուխ	անգլ. ոսկի	1,340,000
Պահեստի դրամ	» »	600,000

Այս ընկերութիւն, որ 25 տարիէ ի վեր այնքան հանրածանօթ եղած է մայրաքաղաքիս մէջ, Universal ընկերութեան հետ ձուլուեցաւ։ Այժմ աշխարհիս սոսկ ծովային ապահովագրական ընկերութեանց մէջ ամենէն զօրաւորն է և իւր դիրքով հասարակութեան կ'ընծայէ ուրիշ ամէն ընկերութենէ աւելի ապահովութիւն։

Մանաւորապէս նպաստաւոր պայմաններով կ'ապահովագրէ ապրանքներ, դրամագրարներ, յանձնարարեալ ծրարներ, եւ, շոգենաւի, առագաստանաւու, թիթատարի և երկաթուղւոյ միջոցաւ, խիստ չափաւոր գիներով։

Աւելի տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք դիմեն Պոլիս, Քիւշիւք Աչիր էֆէնտի խան։

32 Գործակալ, ԷՏՎԱՐՏ ՊԱՐՑԻԼՅԻ

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿԵԻ ՀԱՄՈՃԱՐԱԿ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՍ ԵՐԿՐԻՆ ՄԷՋ

Գաղտ մը պէս որ գէշէր տանն գմեզ կը կողոպտէ, այդ հիւանդութիւն մեր վրայ կը յարձակի գաղտագողի։ Անկից տառապողները ցաւեր կը զգան իրենց կուրծքին ու կողերուն, և երբեմն նոյն իսկ իրենց կռնակին մէջ։ Զանձրոյթ կը զգան և ննջելու պէտք մը։ Բերանը դառնահամ կըլլայ մանաւանդ առաւօտն, Ամամունք կ'ապտեղին տեսակ մը թանձր լորձունքով։ Աւարտակը բաց չըլլար։ Հիւանդն իւր տամուտքին վրայ մեծ ծանրութիւն մը կը զգայ, և երբեմն տամուտքին խոռոչներուն մէջ ալ տկարութեան ազդում մը և անյագ պարապութիւն մը։ Գիտանակէ մը եւաք չը հազ մը կը սկսի՝ որուն հետ սակայն, մէկ քանի ամսէն կանաչագոյն թուք մը կուգայ։ Հիւանդն անդուլ խոնջութիւն մը կը զգայ և և զուր քունն օգնութեան կը կոչէ, որ ոչ մէկ ամբքում կը շնորհէ նմա։ Ցեղոյ հիւանդը կ'ըլլայ ջղային, զայրացկոտ և թախծալից։ և ամէն բան գէշ կերուելի իրեն։ Երբ յանկարծ ոտք ելնէ, տեսակ մը ցնորում կը զգայ։ Փորկրութիւն կուենայ, տտեն տաեն մարթը չը եւ տոք կ'ըլլայ, եւ արիւնն՝ թանձր ու անշարժ, ուշց սպիտակուցը գեղեցիկ գոյն մը կ'ստանու, քիչ եւ դժուարաւ կը միզէ։ Հիւանդը շատ անգամ կ'ստիպուի կերած կերակուրները դուրս տալ։ այս փոխուելիները բերին մէջ երբեմն քաղաք համ մը կը գտնեն, և շատ անգամ անոնց կը հետեւի սրտի բաբանում հիւանդին տեսողութիւնը կը տկարանայ, եւ ուշց առնելու միշտ բիծեր կը տեսնէ, մեծ յոգնութիւն եւ տկարութիւն կը զգայ։ Բոլոր այս ուխտանշանները հետզհետէ կը յայտնուին։ Ի՛ զուսի թէ ժողովրդեան երեք չորրորդ մասը կը տառապի այդ տխտով այս կամ այն ձեւին տակ։ Բժիշկները շատ անգամ կը խաբուին այս տխտին ընութեանը վրայ։ Ամենը կը դարմանեն զայն իբր ընդարդի հիւանդութիւն մը, այլ՝ իբր գժուարամարսութիւն, եւ վերջապէս ամենը ալ իբր փայծաղեղաց, եւն, բաց իրենց դարմաններէն ոչ մին յաջողութիւն գտած է։ Եւ սակայն հնարուած է «Extract of Roots» կամ Մէռ Սիկլոյի բուսիկ օշարակն, որ ամէն հիւանդութիւն կը բժշկէ։

Անմարսողութիւնն յոյժ ծանր հիւանդութիւն մըն է, որով կը տառապի ընկերութեան մէկ բաղմաթիւ դասակարգն եւ որմէ յառաջ կ'ելան ազէտալի հետեւանքներ, եթէ անմիջական դարմաններ ի գործ չի դրուին։ Սիկլոյի օշարակն ազդեցիկ դեղ մըն է, ամենէն գժուարին պարագայներու մէջ իսկ։ Հրապարակին վրայ ելած բաղմաթիւ կեղծերէն զգուշանալու համար դիմել Թուրքիոյ, Պուլկարիոյ եւ Ռումանիոյ մեկ գործակալին

ԷՏՄՈՆ ՔԱՌՈՒԱՆԱ 2214

Անգլիական ընդհանուր մթերանոց, Վղվոտա, պահականոցին քով, կայարան Թրամվէյից, 95 և 97

ԲԱԹՐԻՕԹԻՔ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

PATRIOTIC Life and fire assurance Company

Հիմնեալ ի 1824

Դրամագլուխ	Անգլ. Ոսկի	1,500,000
Վճարեալ դրամագլուխ	» »	121,984
Պահեստի դրամ	» »	250,000

Սոյն ընկերութիւնը դիւրամատչելի պայմաններով ամէն չէնք, կարասիք և ապրանք հրդեհի միաստուց դէմ կ'ապահովագրէ։

Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ
ԱԼՊԻՐԹ ՀՕՖՄԱՆ

Ապահովագրութեանց և այլ տեղեկութեանց համար դիմել առ
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղի տեսուչ
ՄԻՀՐԱՆ Ց. ՍԱՐԳԵԱՆ
Գործակալ Ապահովագրական Ընկերութեանց
Սիրամսոյ, Պաղէջ-Գարու Թիւ 27, մաքսատան դիմաց։ 19

ԱԶԴ

Կահաւորման և կառքի կազմածներու վերաբերեալ ամէն ինչ որ գնել ուզէք՝ նախ դիմեցէք ԼԱՆԱՐՕ ՖՐԱՆՏՕ (Ռեալի մանաճիւղ) տան ընդարձակ մթերանոցները, նաւվ Բաւած ս'Ամթօլի, Թիթատարական և հեռագրական պաշտօնատան կից, որ վերջերս ընդարձակ խիստ ճոխ մթերք մը ամէն երկրի ԳՈՐԳԵՆ ՈՒ, կահաւորման համար ամէն տեսակ ԿԵՐՊԱՍ ԵՒ ԹԱՒԻԱՊԱՍԱՆ, ՎԱՐԱԳՈՅՐ, ԺԱՆԵՆԱԿ, ԳՈՒՆԱՒՈՐ ԱՊԱԿԻ, ՍՏՈՐ, ՖՈՒՏԲՈՆ ԿԵՐՊԱՍ, ՄՈՐԱՁՕՒ ԿՏԱՒ, ԼԻՆՈԼԷՕՄ, ԿԱՄՈՒԻ, ԼԱՊՏԵՐԻ, ՀԱՅԵԼԻԻ ՆԻՒԹԵՐ, ԺԱՊ ԻՒԵՆՆԵՐ, ամենքն ալ վերջին նորաձեւութեան համաձայն։

Եւրոպայի առաջնակարգ գործարաններէն ստանուելեան բացառիկ պայմաններով եղած նոր գնմանց շնորհիւ, ԼԱՆԱՐՕ ՖՐԱՆՏՕ տունը կարող է ամէն մրցում արհամարհող գներ հաստատել, և այս գիներ ճիշդ նոյնը լինելով ինչ որ են Կ. Պոլսոյ հանրածանօթ տան գիները, մի միայն ի դիւրութիւն արդէն հասնելիք ապրանքի որպէս զի տեղափոխուելու նեղութիւնը չկրէ և կարենայ միւսներն առաւելութիւնները վայելել բերա եւս։ 241

ՄՈԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱ

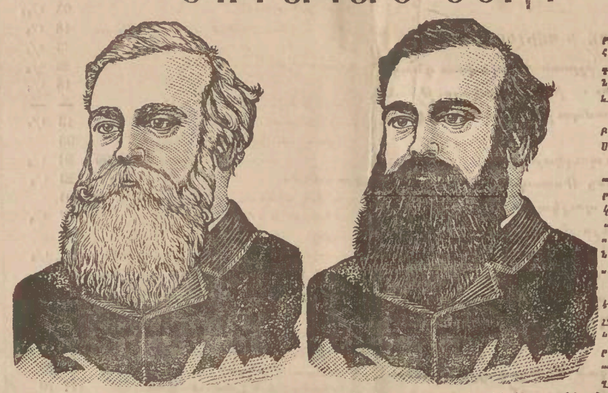

Նոր գիւտ մագիրուն գոյնը փոխելու համար մեկ երկու անգամէն, առանց ուրիշ նիւթի գործածութեան և կամ լուացքի։

ՇԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅՆ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՍԵՒԻ

Բազկացեալ միայն արմատներու և խոտերու հիմքէ։ Սպիտակ կամ կարմիր մազերն անմիջապէս կը փոխուին պայծառ շագանակագոյն կամ թանձր սեւի։

Փորձը ցոյց տրուած է թէ այս ներկն ամբողջի մը գերազանց է նմանօրինակ ուրիշ պատրաստութիւններէն։ Իւր մազերը մեկ լվացումով, տաք ջրով մեկ երկու գործածութեան պէտք ունին, այլոց համար մեկ անգամ բաւական է։ Եթէ մեկ երկու անգամէն աւելի գործածուի, գոյնն աւելի թանձր կ'ելլայ։ Ամբողջ մը որ ուզուած գոյնը ձեռք բերուած է, գոյն տարեմեալով պահելու համար կը բաւէ երեք չորս շաբաթն անգամ մը հետզհետէ գործածելն նոյն եղանակը գործածելու է մազերուն պէտքեր համար։ Գնոյնը լուսանկարչաց գործարանքներն առաջ կամ ետքը։ Միայն դիմելու և մեկնելու լուսանկարչութիւն։

Եթէ նոր ուզուած գոյնը ձեռք չբերուի մեկ երկու գործածութիւնն ետքը, գլուխը լուացու է ջրի մը տաքցուած տաք գլուխն քսելու է այդ ներկին մեկ թեթեւապէս թրջած տարեմ մը, և ուզուած ազդեցութիւնն յաջողկ կուգայ՝ անմիջապէս։

ԿԵՂԾԵՐԷՆ ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ.

Միակ կեդրոնատեղի ԷՏՄՈՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Վղվոտա պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա-Շեչլիի Թրամվէյից, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 2214

ՃԵՐՄԱԿ ԱԿՌՈՅՑՆԵՐ

Առողջապահութիւն Բերնի

ՊՈԹՈՅԻ ՋՈՒՐԸ ‖ EAU DE BOTOT

Կը պահպանէ ակռայները, կը պնդէ ընդերքը, կը զովացնէ բերանը.

ՓՆՏՌԵԼ ԲԱՆ ՊՈԹՈՅԻ ՋՈՒՐԸ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ՝ 17, Ռիւ տը լա Բէյ, ԲԱՐԻԶ.

Ասկից առաջ՝ 229, Սէնդ-Օնօրէ

Կը Դանիսի Բոլոր Հոյակապ Առեւտրականաց Քով

Հարցնել նաև Պոթոյի Վինեկրը ՏԸ ԹՈՒԱԼԷԹԸ, Նրբութեամբ և բոյրով գերազանց.

2203 Կը գտնուի ի Կ. Պոլիս, Պօն Մարշէն, 354, Մեծ փողոց Բերայի

ՀԵՐՄԵՆԵԳԻԼԴ ՕՐԴԱԿԱՓՈՒՆՔ

ԳԵՂԵՑԿԱՑՈՒՆՈՒ, ՄԵՐՄԵՆՈՑ ԳՈՅՆԵՐ, ՄԻՐՏ ՕՐԴԱԿԱՓԻԹԻ, ՄԻՐՏ ԹՈՒՐՄ։

Ընդամենն մի փորձ պիտի համոզէ ամէն Տիկին թէ որչափ գերազանց է այս ուրիշ ամէն հեղանիւթներէ և բաղխ ներ։ Լուսին անգամ գործածելովն ալ, որ քանի մը վարկեանի գործ է, պիտի տեսնուի իսկոյն որ երեսը, վիզը, թեերը և ձեռուընները պիտի սանդ, հանդերձ շուշանի և վարդի գունով և բուրմամբ։ Սապոնի գրգռիչ յատկութիւնները կը հանդարտեցուին։ Ինչեան՝ ընէ մորթի սեւուքը, երեսի և ձեռքի ցաները, արեւայրուքը, և ուրիշ ամէն բրոտութիւն և բծաւորութիւն։ Եւ սա ամէն բանով՝ անկարելը կ'ընէ մատնուիլ թէ արհեստով գեղեցկացուածէ։

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116 Southampton Row). Ապրնպէս Բարիզ ու Նիւ Եօրք։ Կրվաճառուի սափրիչներու, անոյշ իւղադրիներու և անդրեայի դեղագործներու քով։

Մեծաքանակ վաճառում Պոլիս Բ. և Հ. Քիւշիւքեան Եղբարց դեղարանը Եէնի ճամի փողոց Թ. 18 և ի Ղալաթիա Եիւքսէք քալտրրում Էմոն Քարուանայի քով։

Փոքրաքանակ վաճառում ի Պոլիս Բ. և Հ. Քիւշիւքեան Եղբարց դեղարանը՝ կամուրջի դիմաց Թիւ 17, և ի Բերա Մեծ փողոց Թիւ 433, Իզմիտոռի անուշահոտութեանց իսաճառատունը։ 2218

ՈՉ ԵՒՍ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆ — ՈՉ ԵՒՍ ԱՐԵԱՆ ՆՈՒԱՁՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԻԱԼ-ՊՈՏԷՆԻ ԵՐԿԱԹ 2218

Այս բաղադրութիւն մեծագոյն յաջողութեամբ կը յանձնարարուի Ֆրանսայի գլխաւոր բժիշկներէն, որք, յիտ գործածութեան, նախամեծար համարած են զայն միւս երկաթխառն պատրաստութիւններէն։

Այս էլիքսիր, շատ աղէկ հարմար չէ նրբեւ, մեծ դիւրութեամբ կ'առնուի կիներէն և մանուկներէն

Պնդութիւն չի տար, ատամները չի գրգռեր, ակռայները չի սեւցներ։

Կեդրոնատեղի՝ ԴԱՆՆԻ ԵՒ ԺՈՐՏԱՆ, 1, Կամուրջի հրապարակ, Պոլիս

EMULSION SCOTT

(ՍԿՕՏԻ ՕՀԱԼԵՐԷՆ)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԵՆ ՕԱՒՏ ԻՒՂ

ԻբՔոսֆիդ որ շատ Ի սոպոյով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԿՕՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ։ ԻբՔոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտադութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճոզաձութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, գիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք Իսկ. Պոլիս, ՀԱՄՄԼԻՐ ԵՒ ՀԻՐԱՒԼ, 2218

Royal Windsor

ՀՌԱՉԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱԶԵՐՈՒ

Սպիտակ մազեր ունի՞ք, մազերնիդ կը թափի՞ն, մազերու արմատները թուլցած են կամ կը թափի՞ն։ Եթէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէ՛ք Ռոսայէլ Վինդսորի դեղը, որովհետեւ այս դեղ երիտասարդութեան ատենին պէս, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն մը կ'ուտայ սպիտակ մազերուն և կ'արգելու մազերու թափին ևայլն։ Այս դեղ, որուն տէրը շքեղագրամի արժանացած է, մազերու միակ վերանորոգիչն է։ Անյուսալի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառումն օրէ օր աւելնալու վրայ է։ Փափաքողաց պիտի զրկուի մանրամասնութիւններ ու վկայութիւններ պարունակող ծանուցումն առանց որ և է ծախքի։ Այս դեղ կը վաճառուի գլխաւորաբար վարսավիրաներու և դեղագործներու քով։

Վէրէնէի վարդի սպեղանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ։ Այս եւս կը ծախուի Ռոսայէլ Վինդսորի ծախուած տեղերը։

ԼԱՎԸՆԻՒ տէ ՖԱՄԻՅԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՄՆ ՎԵՐԱԿԱՑՄՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՑ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ

ԸՆԴ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՂՂԻՈՑ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Է ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

61, Ռիւիիպլիթ փողոց, Լիոն (ՖՐԱՆՍԱ)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽՔ

100,000,000 Ֆրանք

ԼԱՎԸՆԻՒ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆ, որ հաստատուած է նպաստելու համար փոքր խնայողութեանց, արագ զարգացում մը ունեցած է։ Իւր նպատակն է որոշելի պայմանաժամի մէջ վերադարձնել գրամագլուխն։

Ընկերութեան գործառնութիւնք բաղմադիմի են, ինչպէս շարժական արժէից և փոխ տրուած դրամագլխոց ապահովագրութիւն, կոչուած գրամագլխոյ մը վերադարձութիւն, երաշխաւորութիւնք և Գլխաւորք՝ փոխառուածոց և ծառայարարուածոց և վճառականութեան մէջ գործածուած դրամագլխոց, մանկանց համար օժիտք, Հանդուստան մնալու ծերութեան համար, ցկեանս եկամուտներու կազմութիւն, իսկ ի բան այն ամէն գործառնութիւնք որոց նպատակն է ինայողութիւն։ Ընկերութեան Պոլսոյ գործակալութիւնն սկսած է 1854 թուականէ։

Տեղեկութեանց եւ բաժանորդագրութեան համար դիմել առ Բարսեղ էֆէնտի Թէլլալեան, գործակալ Ընկերութեան ի Կ. Պոլիս, Շէյխ Իսլամ խան, Թիւ 11, Պահճէ Գարու, Պոլիս։ 36

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԳԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, Մի-ջանդ. թիթատարաստան վրայի յարկը, և Զմիւռնիա Իվանկէլիքի փողոց Թիւ 59

Այս նշանաւոր գործատունն, որ արժանաւոր համբաւ մի ստացած է ի մէջ այս ձմրան եղանակին առթիւ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յայտնում մի կ'ընէ, որ արդէն բազմաթիւ է Ֆրանսական, Անգլիական, Գերմանական եւ Պէլճիական բերքերու զանազան տեսակներով։

Հետեւաբար իւր բուն գործարանին ապրանքներուն վրայ որք են՝ օժտի համար ամէն տեսակ ճարմակեղէնք, բանուածք, կիսազգեստք, քալիքօ, քօրսէ, խաչկինակ, սեղանի պիտոյք, շապիկ, շապիկներ, ստամանք, ֆլանել կանանց օրիորդաց և փոքր աղջկանց համար զարդարդեստներ, աւելցած է ուրիշ տեսակ անթիւ նիւթեր բոլորն ալ ընտիր տեսակ։

Հասարակաց զարմանքը կը դրուի մանաւանդ այն վայելուչ և զանազան տեսակ վերարկուներն և ճաքեթներն կանանց օրիորդաց և տղայոց, որք բոլորն ալ վերջին նորաձեւութեան համեմատ ճարակով ու չքեղութեամբ յօրինեալ են։

Յաւելցում մի ըրած է նաև ապարանքած զգեստներու պատրաստութեան նորաձեւութեան վրայ որ արդէն ճոխ է այնքան, և իւր ընդարձակ արհեստանոցին շնորհիւ կրնայ կատարելագոյն գոհացնել բոլոր իւր յաճախորդները նոցա ճաշակին ու բաղձանաց համեմատ ի գործ դնելով ինչ որ տարբերութիւն։ Կը գտնուի նաև մինչև 16 տարեկան տղայոց համար ամէն տեսակ զգեստներ բաւական խիստ չափաւոր գիներով։

Կը ծախուին մեծ և փոքրաքանակութեամբ։

ՄԱԿԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՁԿԱՑ 8

INJECTION AU MATICO

de GRIMAULT et Cie

Pharmaciens à PARIS

Բարիտէ Վիվիէն օգտաղրնտա 8 նիւմէրօ իլէ մուրաբգամ մարգարտաս մուկամ Կրիմոր մէ Գուամանեասրնէն, Բէրու մէմալքիմնտէ հարլ օրան Մաթիքօ աղտէը եարբաբարրնտան թէրթիպ իթմիշ օլտուղու իչյուս չլրինկա սուեու, պէր գաչ ամէնէ գարիշտաս տիւնեանրն հէր թարտիրնտա քէսպի չէօհրէթ իյլէմիշ տիր։ Պուիլաճ էն չէտտտ աղընթիրլրը (էքսիլման) աղ վարրթ գարիշտաս էյի իսէր։

Բարիտէ վիվիէն օգտաղրնտա 8 նուամէրօ իլէ մուրաբգամ մարգարտաս մէ սպիր մէշէկուր էշգանանէլէրտէ պուլունմուր։ C

ԳԱՐՆԱՆ ԱՌԹԻՒ

ԾԱՐՍԱՓԱՐԼԱՔ

[ՍԱՓԱՐՆԱ]

ՍԱՐԱՖԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

Գարնան մէջ, երբ բնութիւնը կընդլուրանորոգի, մարդկային բնութիւնն ալ կը կարօտի նորոգման մը։ Մաքրուիլ կը խնդրէ արիւնն, որպէս զի մարմինն ազատի այուսցներէն, պալարներէն, ելուներէն որք բազմց վիզը, երեսն և կը ծածկեն, և ընդհանրապէս մորթային հիւանդութիւններէն, որք յայտարարնշան են արեան անմաքրութեանց։ Եւ այս մաքրութեան յարմարագոյն ժամանակ նկատուած է միշտ գեղեցիկ եղանակը։

Փորձով գտնուած է թէ Սափարնայի արմատն է լաւագոյն միջոց արեան մաքրութեան, մանաւանդ երբ ճարտարապէս բաղադրուած է ուրիշ 29 արմատներու հետ, ինչպէս է ՍԱՐԱՖԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ (Խաղիզ) պատրաստած ախորժահամ, կազդուրիչ և ազդեցիկ ՕՇԱՐԱԿՆ ՍԱՓԱՐՆԱՑԻ։

Մէկ՝կ չէ կը բաւէ։ 6—19

Պատրաստած են նաև միջատապան փոշին, որ լուերը, մլուկները կայծակնահար կ'ընէ։

Մանաւանդ Սարաֆեան Եղբարց պատրաստ դեղորէից՝ ի Պոլիս Սուլթան Համամ Քիւշիւք Աչիր էֆէնտի խան, Թիւ 10։

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնը

Բշ. 27/8 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 28/8 Ալէքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ, ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէաի ճամբով։
Դշ. 29/10 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 1ին։
Դշ. 29/10 Սուրհանդակ դեպի փոքր Ասիոյ Նաւահանգիստները մինչեւ պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ. 30/11 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Ուր. 31/12 Շաբաթ սուրհանդակ դեպի Մոն-Աթոս, Սելանիկ, Պիրէան, Գիոս, Զմիւռնիա և Սուրիա, Բոր Սայիտ և Ալէքսանդրիա, իրիկուան ժամը 4ին։

Ադդ — Մայիս 28/9, երեքշաբթի օրը կ պրլսէն դեպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորք Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիեսլի, պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւուն։ 10

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ Ի Լրագրոց